

Keski-Pohjanmaan
hyvinvointialue

Rohkeasti uudistunut Soite –toiminta- ja taloussuunnitelma 2026–2028

Aluehallitus 1.12.2025
Aluevaltuusto 15.12.2025

Sisällysluettelo

<i>Rohkeasti uudistunut Soite –toiminta- ja taloussuunnitelma 2026–2028</i>	1
Sisällysluettelo	1
1. Hyvinvointialuejohtajan katsaus suunnitelmakauteen	3
2. Toiminta- ja taloussuunnitelman lähtökohdat ja toimintaympäristö	4
2.1 Toiminta- ja taloussuunnitelman rakenne	4
2.2 Talousarvion sitovat tavoitteet	5
2.3 Arvot, strategiset linjaukset ja tavoitteet	6
2.4 Organisoituminen ja tilivelvolliset	10
2.5 Toimintaympäristö ja palvelujen kysyntä	12
2.6 Taloudelliset lähtökohdat	16
2.7 Hyvinvoiva ja osaava henkilöstö	17
2.8 Sisäinen valvonta ja riskienhallinta	18
3. Käyttötalous	20
3.1 Sote-keskus	20
3.2 Sairaala- ja akuuttipalvelut	24
3.3 Ikääntyneiden ja vammaisten palvelut	27
3.4 Pelastustoimi	32
3.5 Konsernipalvelut	34
3.6 Järjestämisen palvelut	37
4. Tuloslaskelmaosa	42
4.1 Talousarvio 2026 ja taloussuunnitelma 2027–2028	42
4.2 Talousarvion perustelut	43
4.2.1 Kulut	44
4.2.2 Tuotot	45
4.2.3 Rahoituskustannukset	46
4.2.4 Poistot	46
4.2.5 Vuosikate ja tulos	46
4.2.6 Alijäämän kattaminen: velvoitteet ja riskit	47
5. Investointiosa	49
6. Rahoitusosa	52

1. Hyvinvointialuejohtajan katsaus suunnitelmakauteen

Talous tervehtyy

Talousarvion valmistelun lähtökohdat vuodelle 2026 ovat olleet poikkeuksellisen haastavat. Talousarvio ja -suunnitelma vuosille 2026–2028 jatkavat talouden tasapainottamista ja toimintojen uudistamista. Tavoitteena on varmistaa palvelujen ja talouden tasapaino, jotta Soite säilyttää kilpailukykyä hyvinvointialueiden vertailuissa.

Uuden valtuuston ensimmäinen vuosi on käynnissä ja Soiten neljäs toimintavuosi alkoi strategian päivityksellä. Päivitetty strategia on tarkoitettu hyväksyä aluevaltuustossa vuoden 2026 alkupuolella. Keskeisenä periaatteena on selkeät strategiset kärjet ja fokus niissä ydinkohdissa, joihin valtion rahoitus riittää.

Soiten tavoitteena on saavuttaa vähintään nollatulos vuodelta 2025. Tätä kirjoittaessa näyttää siltä, että taloustilanne on kääntymässä. On tärkeää saada lisää aikaa alijäämien kattamiseen. Lakiesitys asiasta on tulossa eduskunnan käsittelyyn lähiaikoina. Jos esitys hyväksytään, määrää aikaa alijäämien kattamiseen voidaan jatkaa hyvinvointialueen taloudellisesta tilanteesta riippuen vuoden 2028 loppuun.

Talousarvion 2026 lähtökohtana oli, ettei noin 37 miljoonan euron alijäämää voida kattaa vaarantamatta lakisääteisiä palveluja nykyisen määräjän puitteissa eli vuoden 2026 loppuun mennessä. Talousarvio on laadittu siten, että ensimmäisinä toimintavuosina kertyneet alijäämät saadaan katettua vuoden 2028 loppuun mennessä. Valtion rahoitus kehittyy suunnitelmavuosina hieman paremmin, mikä helpottaa tasapainottamista. Samalla tehostamis- ja uudistamistoimia on jatkettava, jotta menojen kasvu hidastuu.

Vuoden 2026 talousarvio perustuu vuoden 2025 päätöksiin ja toimenpiteisiin. Menojen kasvu on ollut maltillista. Menokehitystä haastaa virka- ja työehtosopimusten uuden sopimuskauden palkankorotukset. Investoinnit ovat maltilliset, yhteensä noin 28 miljoonaa euroa. Suurin yksittäinen hanke on vuoden 2026 lopulla valmistuva uusi sotekeskus, jonka osuus vuoden 2026 investoinneista on yli 20 miljoonaa euroa.

Alijäämien kattaminen edellyttää meiltä kaikilta kustannustietoisuutta, uudistamistoimenpiteitä ja palvelujen integraatiota, jotta alueen sosiaali-, terveys- ja pelastuspalvelut pysyvät alueen omissa käsissä. Vuosi 2025 on sujunut hyvin, ja päättäjät sekä henkilöstö ovat sitoutuneet muutoksiin. Tarvitsemme hyvää yhteishenkeä ja positiivista kehittämishenkeä myös vuodelle 2026, jotta voimme yhdessä saavuttaa valtion asettamat tavoitteet.

Kokkolassa 24.11.2025

Mikko Komulainen
hyvinvointialuejohtaja
Keski-Pohjanmaan hyvinvointialue Soite

2. Toiminta- ja taloussuunnitelman lähtökohdat ja toimintaympäristö

2.1 Toiminta- ja taloussuunnitelman rakenne

Hyvinvointialuelain 115 §:n mukaisesti aluevaltuuston on kunkin vuoden loppuun mennessä hyväksyttävä seuraavan kalenterivuoden talousarvio, jossa otetaan huomioon hyvinvointialueen talouden vastuut ja velvoitteet. Talousarviovuoden suunnitelman tulee olla osa vähintään kolmen vuoden mittaista taloussuunnitelmaa, joka sisältää toiminnan ja talouden tavoitteet. Suunnitelmaan on sisällytettävä toiminnan tavoitteiden edellyttämät määrärahat ja tuloarviot. Tavoitteiden on toteutettava hyvinvointialuestrategiaa. Lisäksi suunnitelmassa tulee osoittaa, miten rahoitustarve katetaan. Rahoitustarvetta ei saa kattaa pitkäaikaisella lainalla. Investointeja varten hyvinvointialue voi ottaa pitkäaikaisen lainan, jos valtioneuvosto on antanut siihen valtuuden hyvinvointialuelain 15 §:n mukaisesti. Taloussuunnitelman on oltava tasapainossa tai ylijäämäinen suunnittelukauden loppuun mennessä. Taloussuunnitelman tasapainossa voidaan ottaa huomioon talousarvion laadintavuoden taseeseen kertyväksi arvioitu ylijäämä. Taseen alijäämä tulee kattaa enintään kahden vuoden kuluessa tilinpäätöksen vahvistamista seuraavan vuoden alusta lukien.

Hyvinvointialuelain 115 § poiketen Keski-Pohjanmaan hyvinvointialueen toiminta- ja taloussuunnitelma on rakennettu siten, että kumulatiivinen alijäämiä tulisi katettua vuoden 2028 loppuun mennessä. Mikäli suunnitelma olisi rakennettu lain 115 § mukaisesti tasapainoon tai ylijäämäiseksi, vuodesta 2023 lukien kertynyt kumulatiivinen alijäämä tulisi olla katettuna vuoden 2026 loppuun mennessä. Jos kumulatiivinen alijäämä pyrittäisiin kattamaan vuoden 2026 loppuun mennessä, Keski-Pohjanmaan hyvinvointialueen palveluiden järjestämisvastuuta ei pystyttäisi toteuttamaan perustuslain ja muun lainsäädännön velvoittamalla tavalla.

Valtiovarainministeriö valmistelee (VM072:00/2025) hyvinvointialuelain väliaikaista muutosta, jonka mukaisesti taloutta täysimääräisesti tasapainottaville hyvinvointialueille, joille ei kerry uutta alijäämää vuodelta 2025, voitaisiin myöntää lisäaika kumulatiivisen alijäämän kattamiseen vuoden 2027 tai 2028 loppuun mennessä. Hallituksen esitys väliaikaisesta lakimuutoksesta on tarkoitus antaa eduskunnalle syysistuntokaudella 2025 ja muutos tulisi voimaan keväällä 2026. Huomioiden vuoden 2025 tilinpäätösennuste sekä talouden tasapainotustoimenpiteet, arvioimme Keski-Pohjanmaan hyvinvointialueen mahdollisuuksien olevan hyvät saada lisäaika alijäämien kattamiselle. Niinpä toiminta- ja taloussuunnitelma on rakennettu siten, että kumulatiivinen alijäämä olisi katettuna vuoden 2028 loppuun mennessä.

Keski-Pohjanmaan hyvinvointialue Soiten toiminta- ja taloussuunnitelma on kolmivuotinen ajalle 2026–2028. Suunnitelmassa katsomme pidemmälle eli kohti vuotta 2030, sillä strategian täytäntöönpanon varmistavassa Soite 2030-ohjelmassa rakennamme etenemispolkuamme kohti vuotta 2030. Vuosi 2026 on Soite 2030 - ohjelmassa nimetty teemalla ”rohkeasti uudistunut Soite”, jonka takia käytämme sanoitusta ”Rohkeasti uudistunut Soite – toiminta- ja taloussuunnitelma 2026–2028”.

Keski-Pohjanmaan hyvinvointialueen hallintosäännön mukaisesti aluehallitus hyväksyy suunnittelukehykset ja talousarvion laadintaohjeet. Hallintosäännön mukaisesti aluevaltuusto hyväksyy toiminta- ja taloussuunnitelman sisältäen toiminnan strategiset linjaukset, toiminnalliset painopisteet, talouden tavoitteet, tavoitteiden edellyttämät määrärahat ja tuloarvion.

Aluehallitus käsitteli vuoden 2026 talousarvion alustavaa suunnitteluraamia kokouksessaan 16.6.2025 (§179). Raamia täsmennettiin aluehallituksen kokouksessa 27.10.2025 siten, että raamiksi asetettiin vähintään +5,2 miljoonan euron ylijäämä. Talousarvio on rakennettu raamin mukaisesti päätyen +5,2 miljoonan euron ylijäämään. Raamin mukainen tulos ei täytä hyvinvointialuelain 115 § mukaista vaatetta kumulatiivisen alijäämän kattamisvelvoitteesta vuoden 2026 loppuun mennessä. Kuten tässä talousarviokirjassa kuvataan, arvioimme kumulatiivisen alijäämän olevan katettuna taloussuunnitelmavuosien aikana eli vuoden 2028 loppuun mennessä.

Valtiovarainministeriön ohjeistuksen mukaisesti talousarvio muodostuu käyttötalous- ja tuloslaskelmaosasta sekä investointi- ja rahoitusosasta. Ne on esitetty luvuissa 3–6. Luku 2 sisältää esityksen aluevaltuustotasoisista sitovista tavoitteista, hyvinvointialueen strategiasta, organisoitumisesta, toimintaympäristöstä ja sisäisestä tarkastuksesta.

2.2 Talousarvion sitovat tavoitteet

Keski-Pohjanmaan hyvinvointialueen hallintosäännön 77 § mukaisesti aluevaltuusto hyväksyy talousarvion sitovat toiminnan ja talouden tavoitteet sekä niiden edellyttämät määrärahat ja tuloarviot. Aluevaltuustolle esitetään hyväksyttäväksi alla esitetyt sitovat tavoitteet vuodelle 2026.

Sitova tavoite	Tavoitetaso
Tuloslaskelman tulos, Soite yhteensä	+5 381 000 euroa
Toimialueiden toimintakatteet (toimintakate = tuotot – kulut sisältäen sekä ulkoiset että sisäiset erät)	Sote-keskus: -83 565 313 euroa Sairaala- ja akuuttipalvelut: -127 478 892 euroa Ikäntyneiden ja vammaisten palvelut: -114 055 883 euroa Pelastustoimi: -9 090 785 euroa Konsernipalvelut: +5 697 517 euroa Järjestämisen palvelut: -762 060 euroa
Investointien kokonaismäärä	28 129 913 euroa
Investointeja varten otettavien lainojen enimmäismäärä (v. 2023 lainanottovaltuuteen sisältyvät investoinnit)	24 300 000 euroa
Tavoitteet ja mittarit	Soite yhteensä: strategiset tavoitteet ja mittarit (luku 2.3) Toimialueet: toiminnalliset tavoitteet ja mittarit (luvut 3.1–3.6)

Taulukko 1: Keski-Pohjanmaan hyvinvointialueen sitovat tavoitteet, aluevaltuusto

Hallintosäännön 79 § mukaisesti toiminnasta ja taloudesta raportoidaan toimielimille. Aluehallitus käsittelee kuukausittain tuloksen Soite yhteensä ja -toimialueet – tasoisesti. Talouskatsaus sisältää myös muiden sitovien tavoitteiden toteuman. Osavuosikatsaukset vuosineljänneksittäin sisältävät talouden lukujen (Soite yhteensä ja toimialueet) lisäksi kuvauksen toiminnallisten painopisteiden ja

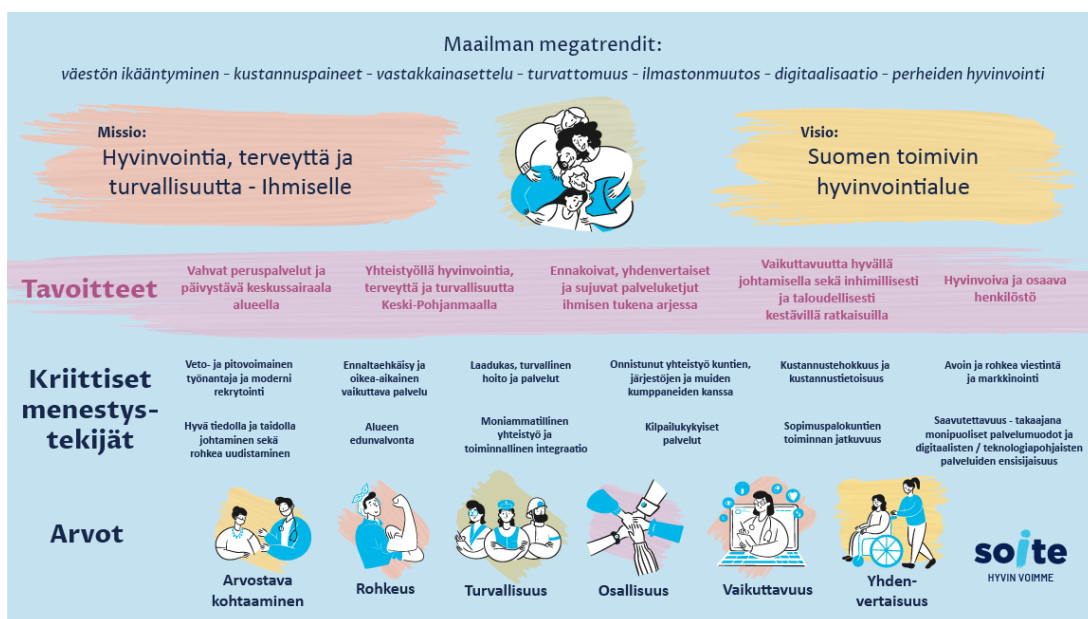
tavoitteiden etenemisestä toimialueittain sekä huomioiden talousarvion toteutumisesta. Aluehallitus merkitsee tiedoksi osavuositarkastukset ja esittää ne edelleen tiedoksi aluevaltuustolle.

Aluevaltuusto hyväksyy talousarvion ja tilinpäätöksen sekä saa tietoa taloudesta ja toiminnasta vuoden mittaan eri kokouksissaan. Tarkastuslautakunta seuraa toimintaa ja taloutta hyvinvointialuelain 125 § velvoittamalla tavalla. Muille toimielimille annetaan toiminnan ja talouden katsauksia kunkin toimielimen tarpeiden mukaisesti.

2.3 Arvot, strategiset linjaukset ja tavoitteet

Keski-Pohjanmaan hyvinvointialueen johtamista ja kehittämistä viitoittaa aluevaltuuston hyväksymä strategia (KPHVAVAL 13.06.2022 § 51). Strategian päivittäminen on meneillään ja se valmistuu alkuvuonna 2026. Strategia sisältää mission, vision, arvot, kriittiset menestystekijät ja strategiset tavoitteet. Visiomme on olla Suomen toimivin hyvinvointialue. Arvomme ovat 1) arvostava kohtaaminen, 2) rohkeus, 3) turvallisuus, 4) osallisuus, 5) vaikuttavuus ja 6) yhdenvertaisuus. Strategiset tavoitteet ovat seuraavat: 1) vahvat peruspalvelut ja päivystävä keskussairaala alueella, 2) yhteistyöllä hyvinvointia, tervettä ja turvallisuutta Keski-Pohjanmaalla, 3) ennakoivat, yhdenvertaiset ja sujuvat palveluketjut ihmisen tukena arjessa, 4) vaikuttavuutta hyvällä johtamisella sekä inhimillisesti ja taloudellisesti kestäväillä ratkaisuilla sekä 5) hyvinvoiva ja osaava henkilöstö.

Strategiaa konkretisoivat aluevaltuuston hyväksymät sote-palvelustrategia (KPHVAVAL 20.2.2023 §7) ja pelastuksen palvelutasopäätös (KPHVAVAL 13.11.2023 §70 ja sen päivitys KPHVAVAL 3.11.2025 50 §). Lisäksi aluehallitus on hyväksynyt markkinointi- ja viestintäohjelman (30.1.2023 §25), digiohjelman (12.6.2023 §154) ja henkilöstöohjelman (12.6.2023 §156).

Kuva 1: Keski-Pohjanmaan hyvinvointialueen strategia

Sote-palvelustrategian tavoitteet ovat samat kuin Soiten strategian sisältämät tavoitteet, mutta ne konkretisoituvat palvelustrategiassa selkeiksi mittareiksi. Pelastustoimen palvelutasopäätöksessä on määritelty pelastustoimen keskeiset tavoitteet ja mittarit.

Kuva 2: Strategiset tavoitteet ja mittarit

Aluehallitus hyväksyi 30.10.2023 (§244) Soite 2030 -ohjelman, joka tarkoittaa Keski-Pohjanmaan hyvinvointialueen strategian, sote-palvelustrategian ja pelastuksen palvelutasopäätöksen täytäntöönpano-ohjelmaa. Soite 2030 – ohjelma toimii hyvinvointialueen uudistumis- ja muutosohjelmalla, jonka sisältö on rakentunut rullaavasti läpi hyvinvointialueen ensimmäisten toimintavuosien. Näin toimitaan myös jatkossa eli ohjelmaa rakennetaan systemaattisesti Soiten strategisista tavoitteista edistään. Toiminnan uudistamisessa huomioidaan myös valtioneuvoston hyvinvointialueille asettamat toimintaa ja toimintaedellytyksiä edistävät tavoitteet kaudelle 2025–2029:

Valtioneuvoston asettamat toimintaa koskevat tavoitteet:

- Hyvinvointialueen on edistettävä ja varmistettava alueensa väestön hyvinvointia, terveyttä ja turvallisuutta kaikissa tilanteissa.
- Hyvinvointialueen on varmistettava sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen kyky järjestää palvelut yhdenvertaisesti, laadukkaasti ja kustannusvaikuttavasti sekä toimintaympäristön riskejä ja uhkia vastaavasti.

- Hyvinvointialueen järjestämisvastuulla olevien sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen palvelujen tulee olla taloudellisesti kestäviä, laadukkaita ja kustannusvaikuttavia.
- Investointien tulee parantaa toiminnan kustannusvaikuttavuutta ja edistää alueellista yhteistyötä.
- Toiminnassa, ohjauksessa ja johtamisessa tulee painottaa vaikuttavuusperustaisuutta.
- Hyvinvointialueen toiminnan ja talouden uudistamista on jatkettava kunnianhimoisesti.

Valtioneuvoston asettamat toimintaedellytyksiä koskevat tavoitteet:

- Hyvinvointialueiden henkilöstön tulee olla osaavaa ja hyvinvointialueiden tehtäviin riittävää. Henkilöstön hyvinvoinnista on huolehdittava.
- Toimialojen veto- ja pitovoimaisuudesta on huolehdittava.
- Hyvinvointialueiden toiminnan paikallisen, alueellisen ja valtakunnallisen johtamisen, suunnittelun, toteutuksen ja kehittämisen tulee perustua tietoon.
- Digitalisaatiota edistetään hyvinvointialueiden kaikilla toimialoilla.
- Hyvinvointialue toimii yhteistyössä lakisääteisten velvoitteiden toteuttamiseksi ja tavoitteiden saavuttamiseksi.
- Hyvinvointialueen tehtäviä tulee hoitaa paikallisesti, alueellisesti ja valtakunnallisesti ihmisten välisellä hyvällä yhteistyöllä.

Soite 2030 – ohjelma jakaantuu 12 kehittämiskokonaisuuteen, jotka sisältävät toimintaa uudistavia konkreettisista toimenpiteistä. Toimet vievät eteenpäin niin valtioneuvoston asettamia tavoitteita kuin Soiten strategisia tavoitteita.

Soite 2030-ohjelman kehittämiskokonaisuudet

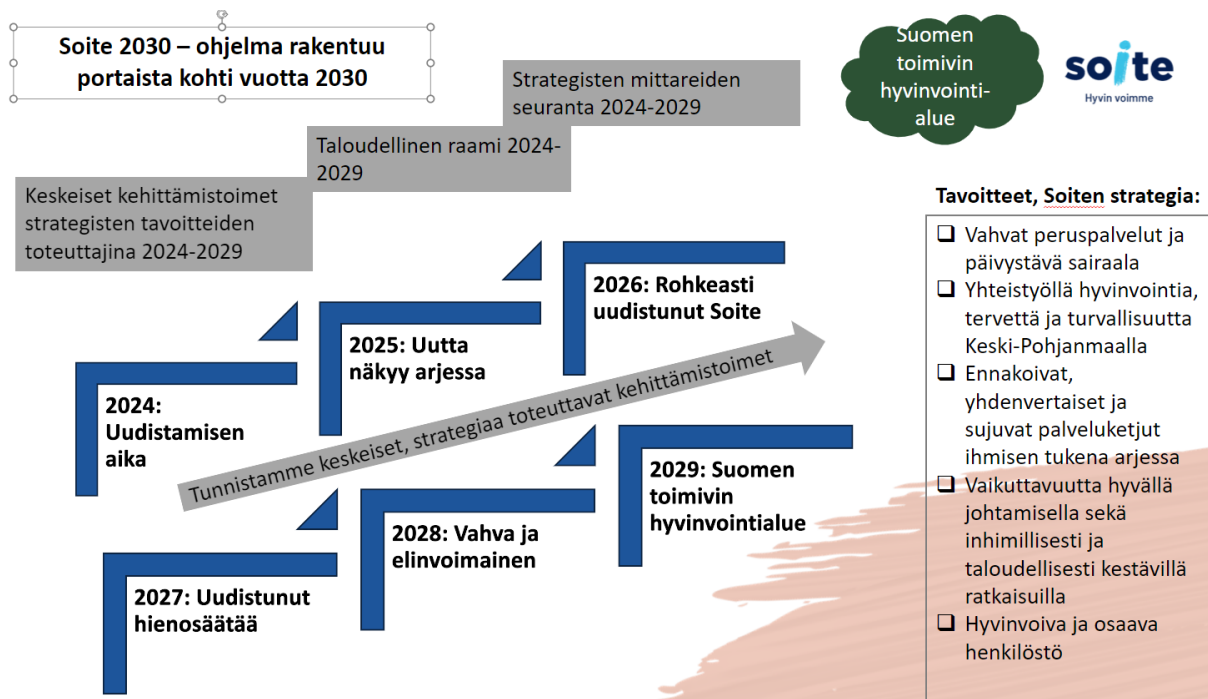
Visio, Soiten
strategia:
Suomen toimivin
hyvinvointialue

Kuva 3: Soite 2030 – ohjelman kehittämiskokonaisuudet

Soite 2030-ohjelma rakentaa polkumme kohti vuotta 2030, johon mennessä visiomme olla Suomen toimivin hyvinvointialue on toteutunut. Soite 2023-ohjelmassa vuodet kohti vuotta on nimetty omilla

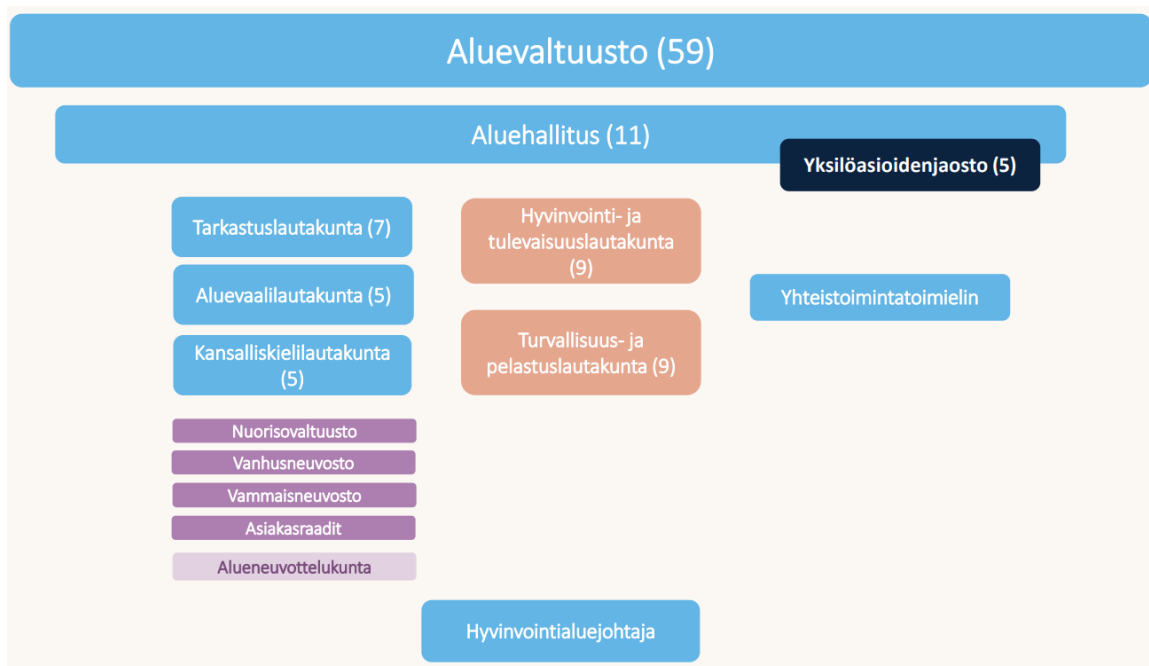
nimillään. Vuosi 2026 on nimetty ”rohkeasti uudistunut Soite” – vuodeksi. Tämä toiminta- ja taloussuunnitelma kantaa samaa nimeä kertoen vahvasta yhteydestä Soiten strategiaan ja Soite 2030-ohjelmaan.

Kuva 4: Soite 2030 – strategian täytäntöönpano-ohjelma

2.4 Organisoituminen ja tilivelvolliset

Keski-Pohjanmaan hyvinvointialueen toimielinorganisaatio rakentuu alla kuvattavalla tavalla.

Kuva 5: Toimielinorganisaatio

Hallintosäännön 3 §:n mukaisesti aluevaltuusto vastaa Keski-Pohjanmaan hyvinvointialueen toiminnasta ja taloudesta, käyttää hyvinvointialueen päätösvaltaa ja siirtää toimivaltaansa hallintosäännön määräyksillä. Aluehallitus vastaa aluevaltuuston päätösten valmistelusta, täytäntöönpanosta ja laillisuuden valvonnasta. Hyvinvointialueen toimintaa johdetaan aluevaltuuston hyväksymän hyvinvointialuestrategian ja sitä konkretisoivien sote-palvelustrategian ja pelastuksen palvelutasopäätöksen muodostamana kokonaisuutena. Soite 2030 – ohjelma konkretisoi em. dokumentit ja varmistaa Soiten toiminnallisen muutoksen sekä toiminnan ja talouden yhteensovittamisen.

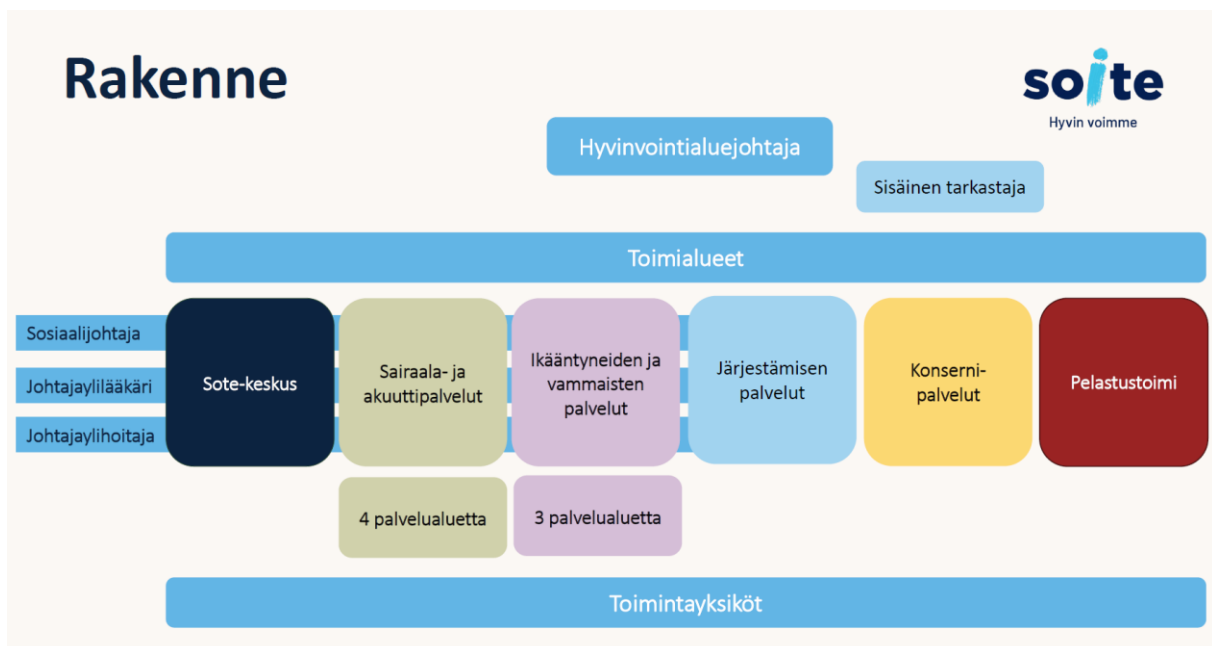
Aluehallitus johtaa hyvinvointialueen toimintaa, hallintoa ja taloutta. Aluehallitus vastaa hyvinvointialueen toiminnan yhteensovittamisesta, palvelujen saatavuudesta ja saavutettavuudesta, omistajaohjauksesta, henkilöstöpolitiikasta sekä sisäisen valvonnan, riskienhallinnan ja sopimushallinnan järjestämisestä. Aluehallitus vastaa sisäisen tarkastuksen järjestämisestä.

Hyvinvointialuejohtaja johtaa aluehallituksen alaisena hyvinvointialueen hallintoa, taloudenhoitoa ja muuta toimintaa. Hyvinvointialuejohtaja vastaa asioiden valmistelusta aluehallituksen käsiteltäväksi.

Toimielinorganisaatio määritellään hallintosäännön 2. luvussa ja toimielinten tehtävät ja toimivallan jako hallintosäännön 4. luvussa. Hallintosäännön 21–24 §:ssä kuvataan yksilöasioiden jaostolle ja lautakunnille kuuluvat tehtävät. Neuvostot, asiakasraadit, nuorisovaltuusto ja alueneuvottelukunta ovat vaikuttamistoimielimiä (§ 14–18).

Soiten nykyinen henkilöstöorganisaatio astui voimaan vuoden 2025 alussa. Alkamassa on toinen toimintavuosi uudistetun organisaatorakenteen mukaisena, mikä helpottaa vuosien välistä

vertailtavuutta. Henkilöstöorganisaatiota uudistettaessa johtamisjärjestelmää kevennettiin poistamalla palvelualueita ja yhdistämällä yksiköitä suuremmiksi ja selkeämmiksi kokonaisuuksiksi. Professioiden johtajien ja toimialuejohtajien toimenkuvat yhdistettiin yhdeksi viraksi. Sote-toimialueet muuttivat muotoaan, mutta niiden määrä pysyi kolmessa. Organisaatiomuutoksessa huomioitiin monia näkökulmia: lainsäädäntö, asiakkaat, asukkaat, väestö, toimintaympäristö, henkilöstö ja talous.

Kuva 6: Henkilöstöorganisaatio

Hallintosäännön 30–42 §:ssä määritellään johtajien yleiset tehtävät ja vastuut sekä kuvataan hyvinvointialuejohtajan, professioiden edustajien ja toimialue-, palvelualue- ja toimintayksiköiden johtajien vastuut.

Hyvinvointialuelain 22 §:n ja hallintosäännön 19 §:n mukaisesti aluevaltuusto päättää tilivelvollisten nimeämisestä. Hyvinvointialuelain tarkoittamia tilivelvollisia ovat aluehallituksen ja sen jaoston jäsenet sekä kunkin tehtäväalueen johtavat viranhaltijat. Johtavia viranhaltijoita ovat toimielimen esittelijät sekä toimielimen tehtäväalueella itsenäisestä tehtäväkokonaisuudesta vastaavat viranhaltijat. Valtuutetut eivät aluevaltuuston jäsenyyden perusteella ole tilivelvollisia. Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan ohjeessa (KPHVAH 25.9.2023 § 214) kuvataan tilivelvollisuuden käsitettä ja tilivelvollisen vastuuta.

Vaikka aluevaltuusto hyväksyy tilivelvollisten luettelon, viime kädessä on tilintarkastajan harkinnassa, kehen mahdollinen tilintarkastuskertomuksessa esitettävä muistutus kohdistetaan.

Keski-Pohjanmaan hyvinvointialueen tilivelvollisia vuonna 2026 ovat:

Toimielinten jäsenet

Aluehallituksen jäsenet ja varajäsenet

Yksilöasioiden jaoston jäsenet ja varajäsenet

Tarkastuslautakunnan jäsenet ja varajäsenet

Esittelijät

Aluehallituksen esittelijä (hyvinvointialuejohtaja ja varahenkilöt)
Yksilöasioiden jaoston esittelijä (sosiaalijohtaja, johtajaylilääkäri)

Viranhaltijat

Hyvinvointialuejohtaja
Pelastusjohtaja, toimialuejohtaja
Johtajaylilääkäri, toimialuejohtaja
Sosiaalijohtaja, toimialuejohtaja
Johtajaylihoitaja, toimialuejohtaja
Talousjohtaja, toimialuejohtaja
Henkilöstöjohtaja
Hankintajohtaja

2.5 Toimintaympäristö ja palvelujen kysyntä

Keski-Pohjanmaan hyvinvointialue on yksi 21:stä maakuntajakoon pohjautuvasta hyvinvointialueesta. Alueen väestömäärä noin 68 000 asukasta jakaantuu kahdeksan kunnan alueelle. Yhteys lähimaakuntiin on luontainen ja tiivis, jonka seurauksena alueemme palveluja käyttävät niin Pohjois-Pohjanmaan, Pohjanmaan kuin Keski-Suomen hyvinvointialueen asukkaat.

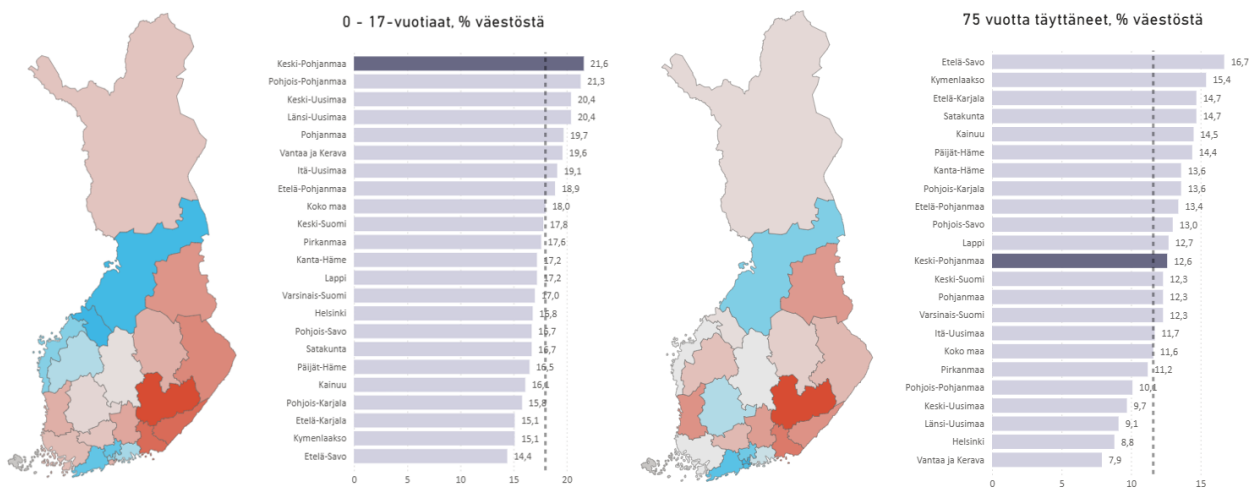
Kuva 7: Keski-Pohjanmaan hyvinvointialueeseen kuuluvat kunnat (sininen väri)

Hyvinvointialueen väestöllinen huoltosuhte on maan korkeimpia. Tämä johtuu erityisesti lasten ja nuorten korkeasta väestöosuudesta: alle 18-vuotiaiden osuus väestöstä on Keski-Pohjanmaalla

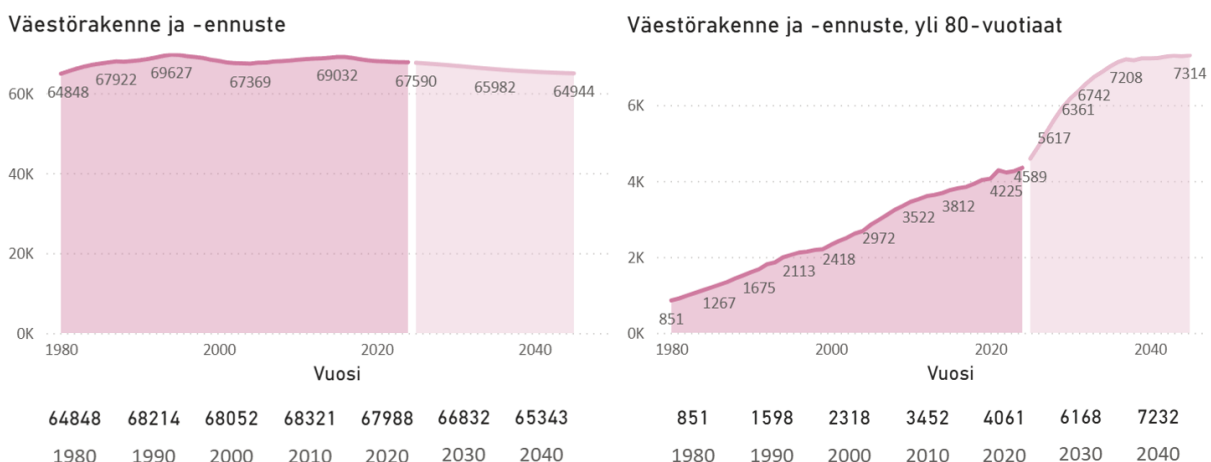
hyvinvointialuevertailussa maan korkein (21,6 %, 31.12.2024). Myös ikäihmisiä on väestömäärään suhteutettuna maan keskitasoa enemmän. (Kuva 8)

Väestöennusteen mukaan väestömäärä tulee laskemaan vuoteen 2030 mennessä noin prosentilla. Väestömäärän kasvua on havaittavissa erityisesti iäkkäimmissä ikäluokissa (kuva 9). Keski-Pohjanmaan ikääntymisen muutosvauhti on hyvinvointialuevertailussa keskitasoa.

Tuoreimpien, vuoden 2024 tilinpäätöstietojen perusteella, Keski-Pohjanmaan sote-kustannusten taso on noin 8 % koko maan tasoa korkeampi. Tarvevakioituna tarkasteltuna alueen sote-kustannukset ovat 3 % maan keskitasoa matalammat.

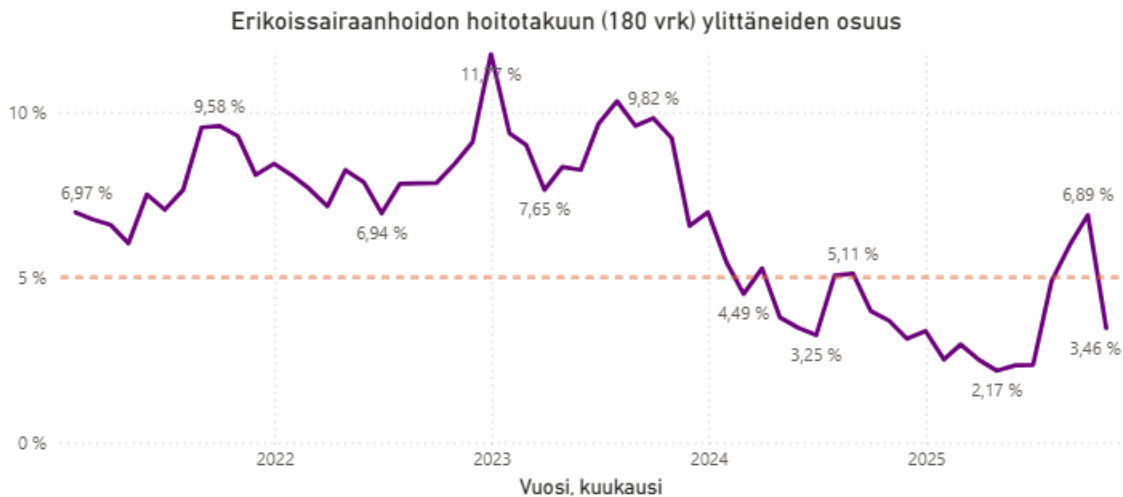
Kuva 8: 0–17 – vuotiaiden osuus väestöstä, % (vasen) ja 75-vuotta täyttäneiden osuus väestöstä, % (oikea)

Kuva 9: Väestöennuste koko väestön (vasen) ja 80 vuotta täyttäneen väestön osalta (oikea)

Erikoissairaanhoidon hoitotakuun tilanne on ollut vuoden 2025 ajan valtakunnallisessa vertailussa hyvä. Kiireetöntä hoitoon pääsyä yli hoitotakuuajan odottaneita oli eniten syyskuussa, jolloin 6,9 % oli

odottanut hoitoa yli 180 vuorokautta kaikkien hyvinvointialueiden keskitason ollessa 16 %. Lokakuussa 2025 hoitoa yli hoitotakuun odottaneiden osuus palautui 3,5 % tasolle (kuva 10).

Kuva 10. Erikoissairaanhoidon hoitotakuun (180vrk) ylittäneiden osuus kuukausittain 2021–2025/10

Perusterveydenhuollon hoitotakuu toteutui Keski-Pohjanmaalla 2025 tammi-lokakuun tietojen mukaan maan keskitason mukaisesti: ensimmäinen hoitotapahtuma toteutui kaikilla asiakkailla kahden viikon sisällä 88 prosentilla asiakkaista, josta alle 23-vuotiailla asiakkailla 96 prosentilla (taulukko 2). Suun terveydenhuoltoon pääsi vuonna 2025 tammi-lokakuussa kolmen kuukauden hoitotakuuajassa alle 23-vuotiaista 95 prosenttia. Kaikilla 23 vuotta täyttäneillä toteutui kuuden kuukauden hoitotakuu.

	0–22 vuotiaat		23 vuotta täyttäneet	
	Keski-Pohjanmaan hyvinvointialue	Koko maa	Keski-Pohjanmaan hyvinvointialue	Koko maa
0–7 vrk	87	92	72	80
8–14 vrk	9	3	16	7
15 vrk - 1 kk	4	3	11	8
1–3 kk	0	2	1	5
Yli 3 kk	0	0	0	0
Hoitotakuuseen ylittäneiden osuus	96	95	100	100

Taulukko 2. Perusterveydenhuollon avosairaanhoidon hoitoon pääsyn ensimmäisen hoitotapahtuman toteutuminen, THL. Enimmäisajat: 1.1.2025 alkaen alle 23-vuotiailla 14 vuorokautta ja 23 vuotta täyttäneillä 3 kuukautta

Lastensuojelussa käsittely on vuoden 2025 aikana aloitettu 96 % tapauksista seitsemän arkipäivän kuluessa. Palvelutarpeen arviot valmistuivat määrääjassa (alle 3kk sisällä) 73 % tapauksista.

Valtioneuvosto antaa vuosittain hyvinvointialueneuvotteluissa toimenpidesuosituksia, joiden toimeenpanoa seurataan sekä hyvinvointialueella että ministeriöissä. Toimenpidesuosituksia on huomioitu (vuodet 2023–2025) / huomioita (v. 2026 -) toimialueiden toiminnan ja talouden suunnittelussa. Yksi toimenpidesuosituksista ensimmäisten vuosien aikana on ollut, että ”alueen on määrätietoisesti jatkettava palveluiden uudistamista ja talouden tasapainottamista”. Edellä mainittu toimenpidesuositus korreloi vahvasti Soiten strategian ja Soite 2030 – ohjelman sisällön kanssa.

Yhteistyö pohjoisella yhteistoiminta-alueella

Sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä annetun lain (612/2021, järjestämislaki) mukaan sosiaali- ja terveydenhuollon alueellista yhteensovittamista, kehittämistä ja yhteistyötä varten Suomessa on viisi sosiaali- ja terveydenhuollon yhteistyöaluetta. Keski-Pohjanmaan hyvinvointialue on osa pohjoista yhteistyöaluetta, johon lisäksemme kuuluvat Lapin, Pohjois-Pohjanmaan ja Kainuun hyvinvointialueet. Järjestämislain 36 §:n mukaisesti kullakin yhteistyöalueella laaditaan yhteistyösopimus valtuustokausittain. Lisäksi kaksikieliset hyvinvointialueet tekevät yhteistyösopimuksen ruotsinkielisten asiakkaiden kielellisten oikeuksien turvaamiseksi. Keski-Pohjanmaan hyvinvointialue on kaksikielinen hyvinvointialue, joten se on solminut yhteistyösopimuksen Pohjanmaan hyvinvointialueen kanssa. Ensimmäisen kerran yhteistyösopimukset on solmittu hyvinvointialueiden aloittaessa vuoden 2022–2023 taitteessa. Uuden valtuustokauden alettua vuonna 2025 yhteistyösopimusten päivittäminen on parhaillaan menossa.

Pohjoisella yhteistyöalueella hyvinvointialueiden välistä yhteistyötä tehdään monin tavoin. Alueen asukkaiden tarpeisiin ostetaan yliopistosairaalatasoista hoitoa Oulun yliopistollisesta keskussairaalasta. Hyvinvointialueiden kesken on solmittu erikoissairaanhoidon koskevista työnjaoista, joilla hyödynnetään toinen toistensa resursseja.

Pohjoisen yta-alueen hyvinvointialueet omistavat yhdessä Tervia – konsernin, joka koostuu osuuskunnasta (emoyhtiö) sekä tytäryhtiöistä Tervia Osaajat Oy ja Tervia Logistiikka Oy. Tervia Osaajat välittää omistajilleen eri lääketieteen alojen erikoislääkäreitä. Tervia Logistiikka Oy hoitaa lakisääteisten henkilökuljetuspalveluiden tilaus ja välitystoimintaa. Sen toiminta on alkanut vuoden 2025 jälkimmäisen vuosipuoliskon aikana.

Hyvinvointialueet ovat yhdessä toteuttaneet vuoden 2025 loppuun asti kestävä hankkeen, jolla on edistetty rekrytointiin, julkisiin hankintoihin, toimintamallien jakamiseen ja toimitilakehittämiseen liittyviä asioita. Hankkeen koko on 1,5 miljoonaa euroa. Rahoitus hankkeelle on turvattu kunkin hyvinvointialueen saamalla valtionavustuksella toiminnan vakiinnuttamiseen ja kehittämiseen, josta on lohkaistu tarvittava panostus hankkeeseen osallistumiseksi.

Vuoden 2025 aikana pohjoiselle yhteistoiminta-alueelle perustettiin sosiaalialan osaamiskeskus. Toiminta perustuu valtioneuvoston asetukseen sosiaalialan osaamiskeskustoiminnasta (asetus 582/2024). Asetuksen mukaisesti jokaisella viidellä yhteistoiminta-alueella tulee olla sosiaalialan osaamiskeskus. Kuudentena osaamiskeskuksena toimii koko maan

kattava ruotsinkielinen osaamiskeskus. Sosiaalialan osaamiskeskustoiminnan tarkoituksena on edistää alueellista yhteistyötä sosiaalialan perus- ja erityisosaamisen edistämiseksi sekä turvata sosiaalialan alueellista yhteistyötä edellyttävät vaativat erityis- ja asiantuntijapalvelut. Lisäksi osaamiskeskuksen tehtävänä on sosiaalialan tutkimuksen, kehittämisen ja innovaatiotoiminnan verkostomainen toiminta osaamiskeskuslainsäädännön mukaisesti ja osana yhteistyöalueen yhteistä TKIO-toimintaa.

Pelastustoimen tilanne- ja johtokeskustoiminta uudistui vuoden 2025 alkupuolella, kun Pohjois-Suomen pelastustoiminnan yhteistyöalueella aloitti toimintansa yhteinen tilanne- ja johtokeskus 1.4.2025. Ympäri vuorokautisesti toimiva tilanne- ja johtokeskus seuraa aktiivisesti toimintaympäristön muutoksia ja auttaa ennakoimaan sekä hallitsemaan erilaisia häiriötilanteita. Lisäksi se tukee Keski-Pohjanmaan hyvinvointialueen pelastustoiminnan johtamista ja tarvittaessa johtaa toimintaa suuronnettomuuksissa.

2.6 Taloudelliset lähtökohdat

Vuoteen 2026 lähdetään Keski-Pohjanmaan hyvinvointialueella iloisena siitä, että talouden alijäämäisyys on pienentynyt jokaisena toimintavuotena. Vuoden 2025 tuloksen arvioidaan olevan vähintään tasapainossa, eikä uutta alijäämää syntyisi (tilannearvio 1–10/2025 – tuloksen perusteella). Vuoden 2025 talousarvio on laadittu -7,1 miljoonaa euroa alijäämäiseksi. Kumulatiivinen alijäämä vuosilta 2023–2024 on 37,3 miljoonaa euroa (v. 2023–20,5 M€ ja v. 2024–16,8 M€). Asukaskohtainen alijäämä on noin 560 euroa. Hyvinvointialueiden keskimääräinen alijäämä on 530 euroa / asukas kahdelta ensimmäiseltä toimintavuodelta.

Tulosparannuksen taustalla on Soite 2030 -muutos- ja uudistamisohjelmaan sisältyvät toimet, joilla on viety käytäntöön Soiten strategiaa, soten palvelustrategiaa ja pelastuksen palvelutasopäätöstä. Taloudellisilta vaikutuksiltaan merkittävimpiä toimia ovat olleet johtamisjärjestelmän ja organisaatorakenteen keventäminen, palveluostoja vähentävät toimet, sijaiskustannusten entistä parempi hallinta, palveluverkon ja -rakenteen muutokset, erikoissairaanhoidon muutokset mm. osastopaikkojen määrää koskien sekä vuokrattujen toimitilojen määrän vähentäminen.

Muutostarpeet jatkuvat koko taloussuunnittelukauden 2026–2028 sekä senkin jälkeen kohti vuosikymmenen loppua. Kulusumman kasvu tullaan pitämään erittäin pienenä ja selkeästi valtion rahoituksen ja ulkoisten tuottojen kasvua pienempänä. Toiminta- ja taloussuunnitelmaa kirjoitettaessa (tilanne 11/2025) selvityksessä ja valmisteilla on strategisesti ja taloudellisesti merkittäviä asioita. Ne kohdistuvat esimerkiksi sote-toimialueiden keskinäiseen integraatioon ja palveluketjuihin, kiinteistöstrategisiin valintoihin ja toimitilojen määrään, palveluasumiseen sekä digitalisaation entistä parempaan hyödyntämiseen asiakkaille näkyvissä palveluissa ja Soiten sisäisissä toiminnoissa.

Kolmena ensimmäisenä toimintavuotena tapahtunutta selkeää tulosparannusta selittää Soite 2030 –ohjelman toimien lisäksi valtion rahoituksen kasvu. Hyvinvointialueiden yhteenlaskettu valtion rahoitus sisältää hyvinvointialueiden vuoden 2023 yhteenlasketun alijäämän perusteella rahoituspohjaan tehdyn lisäyksen. Lisäys joko kasvaa tai pienenee sen mukaisesti, miten hyvinvointialueiden tulokset kehittyvät. Lisäksi rahoituksen määrään vaikuttavat muut rahoituslakiin sisältyvät määräytymistekijät kuten asukasmäärä, sosiaali- ja terveydenhuollon palvelutarve, kustannuskasvun huomioiva hyvinvointialueindeksi, alueelliset erityistekijät ja hyvinvointialueiden tehtävämuutokset.

Keski-Pohjanmaan
hyvinvointialue

Keski-Pohjanmaan hyvinvointialueen saama valtion rahoitus vuonna 2026 tulee olemaan 343,1 miljoonaa, jossa on kasvua edellisestä vuodesta 9,7 miljoonaa euroa. Tämä tarkoittaa 5067 euroa / asukas hyvinvointialueiden keskiarvon ollessa 4842 euroa / asukas. Soiten valtion rahoitus on 14,3 miljoonaa euroa pienempi kuin rahoitusmallin mukaan määräytyvä Soiten laskennallinen rahoitus. Taustalla on rahoituslakiin sisältyvä siirtymätasaus, joka pienentää kuntayhtymäpohjaisten hyvinvointialueiden rahoituksen määrää.

Valtion yleiskatteisen rahoituksen lisäksi hyvinvointialueet saavat tuloja mm. asiakas- ja potilasmaksuista ja oman alueen ulkopuolelta tuleville asiakkaille annettujen palvelujen myyntituotoista. Ympäröivien maakuntien asukkaat käyttävät Keski-Pohjanmaan keskussairaalan palveluita monin tavoin, mikä tekee myyntituotoista Soitelle tärkeän tulolähteen. Myyntituottojen määrää on vaikea ennakoida, joten myyntituottojen toteuma tulevalta vuodelta voi selkeästikin poiketa talousarviosta. Asiakas- ja potilasmaksujen kehitys on luotettavammin arvioitavissa. Asiakasmaksuasetus säätelee asiakas- ja potilasmaksujen enimmäismäärää.

Soiten tulospaannusta on auttanut myös kulukehityksen maltillisuus, joka heijastaa yllä kuvattuja Soite 2030 – ohjelman toimien vaikutusta. Sote-toimialalla pitkän aikavälin kulukasvu on keskimäärin 3 % / vuosi. Soiteessa on päästy selkeästi keskimääräisen kasvun alapuolelle. Kulujen kasvu vuosien 2023 ja 2024 välillä oli 0,1 %. Vuosi 2025 on jatkanut samaa kehitystä kulukasvun ollessa 1,4 % (vertailu 1–10/2024 – 1-10/2025). Maltillisen kulukasvun sisällä on toisistaan poikkeavia eriä. Palkkakulut ovat kasvaneet TES-korotusten takia siitä huolimatta, että henkilötyövuosien määrä on laskenut. Palkkakulujen kasvua on pystytty kompensoimaan muiden kuluerien laskulla. TES-korotukset jatkuvat myös vuonna 2026. Tämä haastaa kulukehitystä, sillä säästöt palvelujen ostoista ja muista toimintakuluista käyvät entistä vaikeammiksi jo tehtyjen sopeuttamistoimien takia.

Hyvinvointialuelain 115 §:n mukaisesti kumulatiivinen alijäämä tulee kattaa enintään kahden vuoden kuluessa tilinpäätöksen vahvistamista seuraavan vuoden alusta lukien. Käytännössä tämä tarkoittaa, että laskenta lähtee vuodesta 2023 ja vuosien 2023–2026 kumulatiivisen tuloksen tulee olla tasapainossa (min. 0 €) tai ylijäämäinen vuoden 2026 loppuun mennessä. Luvussa 2.1 / *Toiminta- ja taloussuunnitelman rakenne* kuvataan Soiten kumulatiivisen alijäämän kattamisen suunnitelma, joka poikkeaa hyvinvointialuelain 115 § määräyksestä kattaa alijäämä vuoden 2026 loppuun mennessä. Luvun 2.1 mukaisesti arvioimme kykenevämmekattamaan kumulatiivisen alijäämän vuoden 2028 loppuun mennessä. Se tarkoittaa toimintaa ja taloutta yhteensovittavien toimien jatkamista Soiten strategiaa ja Soite 2030 – ohjelmaa toteuttaen.

2.7 Hyvinvoiva ja osaava henkilöstö

Keski-Pohjanmaan hyvinvointialueen strategia päivitetään talven 2025–2026 aikana. Strategialuonnoksessa yhtenä kolmesta strategisesta painopisteestä on hyvinvoiva ja osaava henkilöstö. Soite 2030 – ohjelmassa vuosi 2026 on nimetty *Rohkeasti uudistunut Soite* – nimellä. Henkilöstön näkökulmasta se tarkoittaa, että vuoden 2026 aikana rakennetaan vahvasti yhdessä Soiten toimintakulttuuria uudistamalla rakenteita ja yhteistä tapaa toimia. Panostamme johtajuuden kehittämiseen, parannamme henkilöstö- ja palvelukokemustamme sekä jatkamme palvelujärjestelmämme kehittämistä.

Ensimmäisenä henkilöstöön liittyvänä strategisena tavoitteena on olla *houkutteleva työnantaja*. Tämän tavoitteen saavuttaminen varmistetaan seuraavilla toimenpiteillä:

- vahvistetaan työnantajabrändiä tarinallistamisen, monikanavaisen viestinnän ja hakijakokemuksen kehittämisen avulla,
- parannetaan henkilöstökokemusta,
- varmistetaan kilpailukykyiset palvelussuhteen ehdot sekä
- kehitetään työhyvinvointia työkykyjohtamisen keinoin.

Toisena strategisena henkilöstöön liittyvänä tavoitteena on *Ihmislähtöinen johtaminen*. Tämän tavoitteen saavuttaminen varmistetaan seuraavilla toimenpiteillä:

- vahvistetaan johtamiskulttuuria ihmislähtöiseen johtamiseen valmentavan johtajuuden periaatteiden mukaisesti esihenkilövalmennuksen, mentoroinnin ja vertaistuen avulla,
- kehitetään palautekulttuuria ja kannustavia palkitsemiseen liittyviä mahdollisuuksia,
- lisätään henkilöstön osallistamista ja sisäistä viestintää sekä
- tuodaan arvot ja eettiset periaatteet näkyväksi arjen toiminnassa.

Kolmantena strategisena henkilöstöön liittyvänä tavoitteena on *Osaava ja motivoitunut henkilöstö*. Tämän tavoitteen saavuttaminen varmistetaan seuraavilla toimenpiteillä:

- kehitetään henkilöstön osaamista ja motivaatiota tarjoamalla koulutus- ja oppimispolkuja, digitaalisia oppimiskursseja, selkeitä uramahdollisuuksia ja tehtäväkiertoa sekä
- vahvistetaan merkityksellisyyttä, yhteisöllisyyttä ja arvostavaa toimintakulttuuria.

Soiten suorituskyykyyn olennaisesti vaikuttavassa henkilöstön osaamisessa ja kyvykkyudessa keskitytään tehtävässä tarvittavien ammatillisten taitojen varmistamisen lisäksi palvelukokemukseen liittyvän asiakaspalvelun kehittämiseen, tiimi- ja työyhteisötaitojen vahvistamiseen sekä työn sujuvuuteen liittyvien asioiden uudistamiseen.

Henkilöstökulut muodostavat noin 57 % Keski-Pohjanmaan hyvinvointialueen ulkoisista kuluista. Lisäksi palveluostot sisältävät välillisesti henkilöstökuluja, sillä osa järjestämisvastuun mukaisesta toiminnasta hoidetaan ostopalveluna. Henkilöstön määrän, osaamisen ja tuottavuuden varmistaminen ovat erittäin tärkeässä asemassa toiminnan ja talouden yhteensovittamisessa. Näiden toteutumisen varmistetaan vuosittain laadittavan ja aluehallituksen vahvistaman henkilöstö- ja koulutussuunnitelman avulla.

2.8 Sisäinen valvonta ja riskienhallinta

Sisäinen valvonta ja riskienhallinta linkittyvät vahvasti Keski-Pohjanmaan hyvinvointialueen johtamisjärjestelmään. Ne toimivat johdon ja hallinnon työvälineinä, jota hyödynnetään strategian, tavoitteiden, toimintaprosessien ja riskien ennakoinnissa ja tarkastelussa. Sisäistä valvontaa säätelee hyvinvointialuelain ja hallintosäännön lisäksi sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteet – dokumentti (KPHVAV 14.11.2022 § 78) sekä sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan ohje (KPHVAH 25.9.2023 § 214). Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan tavoitteena on kohtuullinen varmuus siitä,

että riskit on hallittu tarkoituksenmukaisesti ja organisaation taloudelliset ja toiminnalliset päämäärät ja tavoitteet saavutetaan tehokkaasti ja taloudellisesti.

Sisäisen valvonnan erityisiä lakisääteisiä osa-alueita ovat omavalvonta ja sisäinen tarkastus. Vuoden 2024 alussa astui voimaan uusi sosiaali- ja terveydenhuollon valvontalaki. Omavalvonnan toteuttamiseksi aluehallitus on hyväksynyt (11/2023 § 267) toimintamallin, joka ohjaa omavalvonnan käytännön toteutusta. Omavalvonnan tehtävä on valvoa, että palvelut ovat sisällöltään, laajuudeltaan ja laadultaan asiakkaiden ja potilaiden tarpeen ja turvallisuuden edellyttämiä. Sen toteuttamista ohjaa erillinen omavalvontaohjelma 2025–2026 (7.4.2025 § 92), joka päivitetään tarvittaessa.

Sisäisen tarkastuksen suorittamista varten Keski-Pohjanmaan hyvinvointialueella on sisäisen tarkastajan virka. Sisäinen tarkastaja arvioi objektiivisesti ja riippumattomasti sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämistä ja tuloksellisuutta, raportoi arvioinnin tuloksista sekä esittää toimenpide-ehdotuksia järjestelmän kehittämiseksi. Aluehallitus hyväksyy sisäisen tarkastuksen osalta erillisen vuosisuunnitelman.

Toiminnallisiin riskeihin painottuva riskiarviointi toteutetaan jokaisessa toimintayksikössä vuosittain ennen kesää. Organisaation tavoitteiden kannalta merkittävimmiksi riskeiksi on tunnistettu rahoituksen ja henkilöstön riittävyys sekä alueen asukkaiden palvelutarpeen kasvu. Riskienhallinnan kannalta on ensiarvoisen tärkeää, että Soite 2030 -ohjelman toimeenpano onnistuu tehokkaasti, vaikuttavasti ja aikataulussa pysyen.

Osana talousarviovalmistelua toimialueet ovat tehneet erillisen riskiarvion talousarviossa pysymisen edellytyksistä. Toimialueiden näkemyksen mukaan ulkoisten kulujen tarve olisi joitakin miljoonia enemmän kuin mitä talousarvioon on sisällytetty. Samoin ulkoisiin tuottoihin erityisesti myyntituottojen osalta sisältyy epävarmuutta. Riskiarvio on dokumentoitu.

3. Käyttötalous

Luku 3. sisältää toimialueiden toiminnalliset painopisteet ja tavoitteet sekä talousarviot ja -suunnitelmat. Toiminnalliset tavoitteet on jaoteltu Soite 2030-ohjelmassa tunnistettujen strategisten kehittämiskokonaisuuksien mukaisesti. Näin varmistetaan, että toimialueiden suunnittelu toteuttaa Soiten strategiaa, jota puolestaan Soite 2030 -ohjelma täytäntöön panee. Valtiovarainministeriön ohjeistuksen mukaisesti valtion yleiskatteinen rahoitus kohdistetaan hyvinvointialue yhteensä – tasolle, ei toimialueille. Tämän takia toimialueiden talousarviot ulottuvat tuloslaskelman toimintakatteeseen eli tuottojen ja kulujen erotukseen.

Aluehallitus vahvistaa toiminta- ja taloussuunnitelman 2026–2028 päätöskäsittelyn (aluevaltuusto 15.12.2025) jälkeen toimialueiden sisältämien palvelualueiden ja toimintayksiköiden käyttösuunnitelmat (hallintosääntö 78 §).

3.1 Sote-keskus

Sote-keskuksen toimialue tuottaa alueen asukkaille perustason palvelut mukaan lukien mielenterveys- ja riippuvuuspalveluiden avohoito erikoissairaanhoidosta. Toimialueen sosiaali- ja terveydenhuollon palvelut muodostavat kattavan palveluverkoston, jossa huomioidaan ihmisen elämäntilanne, sosiaaliset suhteet, osallisuus, työ- ja toimintakyky sekä eri sairaudet. Palvelua tuotetaan toimipisteissä sekä liikkuvilla ja digitaalisilla palveluilla koko Keski-Pohjanmaan alueella. Palvelua tuotetaan omana toimintana sekä ostopalveluna.

Toimialue muodostuu kymmenestä toimintayksiköstä. Toimialueella on keveä hallintorakenne, joka antaa hyvät mahdollisuudet sosiaali- ja terveydenhuollon integraation toteutumiselle eri tasoilla. Integraatiopäälliköt koordinoivat ja ohjaavat toimintoja varmistaen asiakaslähtöiset, integroidut ja vaikuttavat sote-palvelut.

Sote-keskuksen toimialueen tavoitteena on tuottaa laadukkaita, saavutettavat ja yhteen toimivat sote-palvelut, joiden painotus on ennakkoivassa ja ehkäisevässä työssä. Tavoite on, että asiakkaan tarpeet selvitetään heti ensimmäisellä yhteydenotolla ja varmistetaan, että asiakas saa tarpeensa mukaista apua ja palvelua.

Kuva 11: Organisoituminen, Sote-keskus

Sote-keskus (1000 €)	TAES 2026	TS 2027	TS 2028
TOIMINTATUOTOT	12 404 €	12 241 €	12 575 €
ULKOISET TUOTOT	9 313 €	9 459 €	9 653 €
Myyntituotot	3 899 €	3 977 €	4 056 €
Maksutuotot	4 315 €	4 423 €	4 533 €
Tuet ja avustukset	879 €	835 €	835 €
Muut toimintatuotot	220 €	225 €	229 €
SISÄISET TUOTOT	3 091 €	2 782 €	2 921 €
VALMISTUS OMAAN KÄYTTÖÖN			
TOIMINTAKULUT	-95 969 €	-94 959 €	-97 556 €
ULKOISET KULUT	-78 889 €	-79 588 €	-81 416 €
Henkilöstökulut	-45 310 €	-45 310 €	-46 442 €
Palvelujen ostot	-26 501 €	-27 031 €	-27 572 €
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-5 982 €	-6 131 €	-6 267 €
Avustukset	-745 €	-767 €	-790 €
Muut toimintakulut	-353 €	-349 €	-345 €
SISÄISET KULUT	-17 080 €	-15 372 €	-16 140 €
TOIMINTAKATE	-83 565 €	-82 719 €	-84 982 €

Taulukko 3: Talousarvio ja -suunnitelma 2026–2028, Sote-keskus

Sote-keskus – toimialueen toiminnan keskeisiä teemoja vuonna 2026 ovat seuraavat:

1. Hoidon/palvelun jatkuvuuden vahvistaminen sote-keskuksen palveluissa (omalääkäri, omahoitaja, oma sosiaalityöntekijä/ohjaaja) ja sote-yhteisten asiakkaiden prosessin määrittely.
2. Lasten ja nuorten palveluiden kehittäminen painottaen ennaltaehkäisyä ja matalan kynnyksen palveluita.
3. Sosiaali- ja terveydenhuollon yhteistyö mielenterveys- ja riippuvuusasiakkaiden palveluissa.

Teemat konkretisoituvat seuraavilla, Soite 2030 – ohjelmaa toteuttavilla toimenpiteillä.

Toimenpide	Tavoite	Mittari	Vastuutaho
Uudet tavat tuottaa palvelut ja saavuttaa väestö			
Lasten ja nuorten sote-palveluohjauksen toiminnan käynnistäminen ja jatkosuunnitelmien määrittely	Sote- palveluohjauksen toiminta on käynnissä. Toiminnassa tunnistetaan sote-yhteiset asiakkaat ja sote työparityöskentely on käynnissä.	Toiminnan käynnistyminen, kontaktien lukumäärä	Toimialuejohtaja ja integraatiopäälliköt
Sote-yhteisen asiakkuuden määrittely ja prosessin kuvaus sote-palveluohjauksen yksikössä	Sote-yhteisten asiakkuuden prosessi kuvattuna ja toiminnassa sote-palveluohjauksen yksikössä	Prosessikuvaus, sote-yhteisten asiakkaiden määrä	Prosessikuvaus, sote-yhteisten asiakkaiden määrä
Neuvola, koulu- ja opiskeluterveydenhuollon nykytilan kuvaus ja kehittämiskohteiden määrittely	Neuvola, koulu- ja opiskeluterveydenhuollon toiminta vastaa alueen tarpeeseen ja valtakunnallisiin linjauksiin.	Kehittämissuunnitelma kuvattu	Toimialuejohtaja, integraatiopäälliköt, toimintayksikön esihenkilö
Toimipaikkaverkosto vastaamaan alueen väestön palvelutarvetta			
Lohtajan ja Ullavan toimitilamuutoksien toteuttaminen ja liikkuvan toimintamallin käynnistäminen sote-palveluissa.	Liikkuva toimintamalli on käytössä sote-palveluissa Lohtajalla ja Ullavassa.	Toiminnan käyttöönotto	Toimialuejohtaja Integraatiopäälliköt
Tunkkarin ja Kannuksen sote kiinteistöiden toimitilojen toiminnallisen suunnitelman valmistelu ja toteutus	Tilojen käytön tehostaminen sote-keskuksen toimialueella	Toimitilojen käyttö	Toimialuejohtaja Integraatiopäälliköt Tekninen johtaja

Keski-Pohjanmaan
hyvinvointialue

Kokkolan sote-keskuksen muuton suunnittelu ja toteutus	Toiminta käynnistyy uusissa sote-keskuksen tiloissa Kokkolassa tammikuussa 2027.	Toiminnan käynnistyminen aikataulussa	Toimialuejohtaja Integraatiopäälliköt Tekninen johtaja
Ihminen digin keskiössä – digiohjelma sujuvoittaa palveluketjuja ja sisäistä toimintaamme			
Digitaalisten yhteydenottokanavien ja palvelukokonaisuuksien määrittely. Digialustan käyttöönotto ja sen tuominen osaksi nykyisiä palveluprosesseja.	Digialusta on hankittu ja se on käytössä sote-keskuksen palveluissa.	Käyttöönotto, digitaalisten palveluiden määrä alustalla, kontaktit	Toimialuejohtaja Integraatiopäälliköt Toimintayksiköiden esihenkilöt Ylilääkärit
Monituottajamallin strategiset valinnat sisäisissä ja ulkoisissa palveluissa			
Yhteisöllisen asumisen lisääminen mielenterveys- ja riippuvuuspalveluissa Tarkastellaan ostopalvelut versus omatoiminta osassa palveluita tarvepohjaisesti. Linkkihenkilö toiminta otetaan käyttöön laajasti sote-keskuksen palveluissa Liikunta- ja toimintakykyresepti otetaan huomioon sote-keskuksen palveluissa	Kevennetään palvelurakennetta vastaamaan tarvetta mielenterveys- ja riippuvuuspalveluiden sosiaalipalveluissa Tunnistetaan oman toiminnan ja ostopalvelun kokonaisuus ja roolit Ennaltaehkäisevien ja matalan kynnyksen toimintojen vahvistaminen sote-keskuksessa.	Paikkojen määrä Ostopalveluiden määrä Linkkihenkilöiden määrä ja käynnit	Toimialuejohtaja Toimintayksikön esihenkilö Toimialuejohtaja Integraatiopäälliköt Toimintayksikön esihenkilöt Toimialuejohtaja Integraatiopäälliköt Toimintayksikön esihenkilöt
Henkilöstön riittävyys – henkilöstöohjelman toimenpiteet käytäntöön			
Tarkastellaan prosesseja ja toimintoja eri palveluissa vaikuttavuuden ja suoritteiden kautta	Resurssit ja tarve kohtaavat palveluissa luoden toimivan palveluprosessin	Suoritteet	Toimialuejohtaja Integraatiopäälliköt Toimintayksikön esihenkilöt
Vastuullisuusohjelma näkyy valinnoissamme			
Hoitotarvikkeiden käytön ja kustannusten	Optimaalinen hoitotarvikkeiden käyttö yksiköissä	Hoitotarvikkeiden kustannukset	Toimialuejohtaja Integraatiopäälliköt

hillitseminen yksiköissä ja hävikin pienentäminen			Toimintayksikön esihenkilöt
---	--	--	-----------------------------

Taulukko 4: Toiminnalliset tavoitteet, Sote-keskus

3.2 Sairaala- ja akuuttipalvelut

Sairaala- ja akuuttipalvelut toimialue tuottaa alueen asukkaille erikoissairaanhoidon palveluja, yleislääketieteen vuodeosastopalvelut sekä akuutit palvelut kuten sosiaali- ja terveystieteiden, ensihoidon sekä turvallisuuden. Tukipalvelut kattavat radiologian, laboratoriodiagnostiikan, patologian, välinehuollon ja sairaala-apteekin palvelut. Sairaalapalveluiden vastuulla on järjestää alueen erikoissairaanhoidon ja yleislääketieteen osastohoito yhdenvertaisesti ja oikea-aikaisesti sekä taata akuutit palvelut nopeasti apu tarvitseville. Sairaala- ja akuuttipalveluihin kuuluvat neljä palvelualueita: operatiivinen, medisiininen ja akuutti palvelualue sekä neurologia, kuntoutus ja diagnostiikka palvelualue. Yleislääketieteen osastopalvelut ovat liitetty osaksi konservatiivista palvelualueita. Toiminnassamme oleellista on riittävän ja osaavan henkilökunnan saatavuus sekä pysyvyys ja niihin vahvasti liittyen henkilöstötyytyväisyys. Potilaiden hoidon saatavuutta ja laatua tarkastellaan jatkuvasti ja läpileikkaavia yhteistyön muotoja kehitetään muiden toimialueiden kanssa.

Sairaala- ja akuuttipalvelut			
Operatiivinen alue	Akuuttipalvelut	Medisiininen alue	Neurologia, kuntoutus ja diagnostiikka
Kirurgia	Ensihoitopalvelu	Sisätaudit ja keuhkosairaudet	Työ- ja toimintakyvyn yksikkö
Naisten klinikka	Kotisairaala	Infektioiden torjuntayksikkö	Kuntoutuksen aikuisten sairaalapalvelut
Silmätaudit	Yhteispäivystys	Ihotaudit	Kuntoutuksen aikuisten alueelliset palvelut
Korva-, nenä- ja kurkkutaudit	Terveystieteiden ja sosiaalipäivystys	Onkologia ja hematologia	Kuntoutuksen lasten ja nuorten palvelut
Leikkaus- ja anestesia, teho ja dialyysi	Organisaatioturvallisuus ja sote-tilannekeskus	Palliativinen keskus	Radiologia
		Yleislääketieteen osastot ja geriatrian poliklinikka	Patologia
		Erikoissairaanhoidon mielenterveys- ja riippuvuuspalvelut	Välinehuolto, laboratorio ja sairaala-apteekki
		Lasten ja nuorten sairaalapalvelut	Neurologia

Kuva 12: Organisoituminen, Sairaala- ja akuuttipalvelut

Sairaala- ja akuuttipalvelut (1000 €)	TAES 2026	TS 2027	TS 2028
TOIMINTATUOTOT	63 728 €	63 199 €	64 861 €
ULKOISET TUOTOT	49 348 €	50 257 €	51 272 €
Myyntituotot	38 020 €	38 781 €	39 556 €
Maksutuotot	8 248 €	8 454 €	8 666 €
Tuet ja avustukset	1 700 €	1 615 €	1 615 €
Muut toimintatuotot	1 379 €	1 407 €	1 435 €
SISÄISET TUOTOT	14 380 €	12 942 €	13 589 €
VALMISTUS OMAAN KÄYTTÖÖN			
TOIMINTAKULUT	-191 207 €	-187 898 €	-193 244 €
ULKOISET KULUT	-146 948 €	-148 065 €	-151 419 €
Henkilöstökulut	-87 888 €	-87 888 €	-90 085 €
Palvelujen ostot	-40 760 €	-41 575 €	-42 407 €
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-16 732 €	-17 050 €	-17 391 €
Avustukset	-4 €	-4 €	-4 €
Muut toimintakulut	-1 564 €	-1 548 €	-1 532 €
SISÄISET KULUT	-44 259 €	-39 833 €	-41 825 €
TOIMINTAKATE	-127 479 €	-124 699 €	-128 383 €

Taulukko 5: Talousarvio ja -suunnitelma 2026–2028, Sairaala- ja akuuttipalvelut

Toimialueen toimintasuunnitelma 2026 perustuu kolmeen keskeiseen periaatteeseen:

- Realistinen talouden ja toiminnan yhteensovittaminen tukien henkilöstön resilienssiä**
Talouden raami haastaa toimialueella erikoissairaanhoidon lakisääteisten tehtävien sekä palvelujen toteuttamisessa. Asetetut tavoitteet ja velvoitteet vaativat integroitujen palvelu- ja potilasprosessien kehittämistä sekä digitalisaation edistämistä pyrkien kaikessa toiminnassa vaikuttavuuden lisääntymiseen.
- Strategian ja taloussuunnittelun vahvempi integraatio** – toimialueen rooli on keskeinen Soiten strategisten tavoitteiden toteutumisessa. Päivystyksen, vuodeosastojen ja kotihoidon välistä yhteistyötä lähdetään sujuvoittamaan tulevilla kaudella lisäten integraatiota ja pyrimme toiminnassamme entistä enemmän asiakasnäkökulmasta parempaan palveluun.
- Päivystyksen ja erikoissairaanhoidon toimintakyvyn turvaaminen ja elinvoimaisen keskussairaalan säilyminen Keski-Pohjanmaalla**

Teemat konkretisoituvat seuraavilla, Soite 2030 – ohjelmaa toteuttavilla toimenpiteillä:

Toimenpide	Tavoite	Mittari	Vastuutaho
Uudet tavat tuottaa palvelut ja saavuttaa väestö			
Uusi kotisairaalan tukiyksikkö omaishoitajien ja kotihoidon tueksi	Toiminta käynnistyy kesällä 2026	Toteutuneet käynnit	toimialue
Toimipaikkaverkosto vastaamaan alueen väestön palvelutarvetta			
Sisäisten tilojen yhteiskäytön lisääminen	Selvitys tehty kevään 2026 aikana	Tiloja vapautuu uusiin käyttötarkastuksiin kesällä 2026	Toimialue, tekninen johtaja
Ihminen digin keskiössä – digiohjelma sujuvoittaa palveluketjuja ja sisäistä toimintaamme			
Etävastaanottotyö laajemmin osaksi erikoissairaanhoidon poliklinikkatyötä			
Tehostetaan systemaattisesti digipolkujen käyttämistä ja vuorovaikutteista viestivälitystä polkujen sisällä Terveyskylän tehokkaampi hyödyntäminen	Puhelut ja kirjeposti vähenevät		Toimialue
Edistämme ennaltaehkäiseviä ja turvallisuutta edistäviä toimia Keski-Pohjanmaan toimijoiden yhteistyönä			
Yhteistyön ja vaikuttavien käytänteiden ylläpitäminen kunta- ja järjestötoimijoiden sekä yritysten kanssa	Yhteistyö lisääntyy		Toimialue
Lonkkamurtumahoitoketjun tehokkaampi hyödyntäminen	Vähemmän lonkkamurtumia		Toimialue
Yta-yhteishankkeella (=pohjoinen yhteistyöalue) yhteistä kehittämistä			
Erikoissairaanhoidon tehtäväjakojen tarkastelu vastaamaan valtakunnallisia linjauksia			Johtajaylilääkäri
Lisätään yhteistyötä hankinnoissa ja kilpailutuksissa			Johtoryhmä, toimialue
Monituottajamallin strategiset valinnat sisäisissä ja ulkoisissa palveluissa			
Edistetään yhteistyötä yksityissektorin toimijoiden kanssa	Yhteistyön kautta palveluiden saatavuus paranee ja toiminta kustannustehokkaampaa		
Henkilöstön riittävyys – henkilöstöohjelman toimenpiteet käytäntöön			

Parannetaan rekrytointiprosesseja			Toimialue
Uuden työntekijän työhöntuloprosessin uudistus			
Varautumisen ja riskienhallinnan kehittämistoimet ja suorituskyyvyn määrittely			
Alueturvan alle perustetaan sote valmiuden ja varautumisen yhteistyöryhmä			
Toimialue-, palvelualue- ja toimintayksikkökohtainen valmiussuunnittelun edistäminen	Kaikki valmiussuunnitelmat uudistettu kevään aikana		
Soten häiriö- ja poikkeusolojen vasteen määrittely ja evakointisuunnitelmien päivitys			
Vastuullisuusohjelma näkyy valinnoissamme			
Toimintayksiköitä johdetaan vastuullisuusperiaatteiden mukaisesti	Vastuullinen toiminta lisääntyy		
Laitekannan tehokkaampi kierrätys	Infektiot vähenevät		
Infektioiden torjunnan tehostettu yksikkökohtainen valvonta			

Taulukko 6: Toiminnalliset tavoitteet, Sairaala- ja akuuttipalvelut

3.3 Ikääntyneiden ja vammaisten palvelut

Ikääntyneiden ja vammaisten palvelut toimialue vastaa ikääntyneiden ja vammaisten palveluista Keski-Pohjanmaan hyvinvointialueella. Keskeisenä tehtävänä on lakisääteisten vammaisten ja ikääntyneiden palvelujen järjestäminen ja tuottaminen. Palveluita tuotetaan kolmen palvelualueen kokonaisuudessa, Avopalvelut, Kotiin vietävät palvelut ja Palveluasumisen ja laitoshoidon palvelualueilla. Osa palveluista ostetaan palveluntuottajilta.

Toimialueella työskentelee noin tuhat ammattilaista, lähihoitajia, ohjaajia, sosiaalityöntekijöitä, henkilökohtaisia avustajia, sairaanhoitajia, sosiaaliohjaajia. Palvelutuotantoa on hajautetusti koko alueella. Osa palveluista järjestetään keskitetysti koko alueelle, esim. sosiaalityön palvelut ja Sas-toiminta. Nämäkin palvelut jalkautuvat koko alueella asiakkaiden palvelutarpeen vaatiessa.

Ikääntyneiden ja vammaisten palvelut					soite
Avopalvelut	Kotiin viettävät palvelut		Palveluasuminen ja laitoshoito		
Sosiaalityö	Tukitiimi ja henkilökohtainen apu	Yhteisöllinen asuminen Kuusikumpu	Kotipirtti	Harjukoti	
Omais- ja perhehoito	Tehostettu kotikuntoutuminen ja arviointitili	Honkaharjun jaksohoito	Männistö	Mäntyvintti ja Mesilä	
Maria-Katriinan osaamiskeskus	Lestijokilaakson kotihoito ja yhteisöllinen asuminen	Kannuksen jaksohoito	Hopijakumpu	Mattilakoti	
Lumikonkorteli ja Runeberginkadun asumisyksikkö	Perhonjokilaakson kotihoito, yhteisöllinen asuminen ja optimointitili	Tunkkarin jaksohoito	Lepola	Kannelma, Pihlajataupa, Halsuan työtuupa	
Soldalenin asumispalvelut ja toimintakeskus	Kokkolan eteläinen kotihoito ja palvelusetelitoiminta		Leporanta ja Pilventupa	Aamurusko, Jalmiina ja Perhon toimintakeskus	
Pesäpuun asumispalvelut ja Lestijokilaakson toimintakeskus	Kokkolan pohjoinen kotihoito ja yöpartio		Iltausko	Fiona	
Kaustisen asumispalvelut ja Perhonjokilaakson toimintakeskus	Kokkolan itäinen kotihoito ja etähoito		Honkaharju	Tervakartano	
Toimintakeskus Kompassi	Kokkolan läntinen kotihoito				

Kuva 13: Organisoituminen, Ikääntyneiden ja vammaisten palvelut

Ikääntyneiden ja vammaisten palvelut (1000 €)	TAES 2026	TS 2027	TS 2028
TOIMINTATUOTOT	20 293 €	20 824 €	21 293 €
ULKOISET TUOTOT	20 800 €	21 280 €	21 772 €
Myyntituotot	2 861 €	2 918 €	2 976 €
Maksutuotot	12 851 €	13 172 €	13 501 €
Tuet ja avustukset	0 €	0 €	0 €
Muut toimintatuotot	5 089 €	5 191 €	5 294 €
SISÄISET TUOTOT	-507 €	-456 €	-479 €
VALMISTUS OMAAN KÄYTTÖÖN			
TOIMINTAKULUT	-134 349 €	-132 667 €	-136 434 €
ULKOISET KULUT	-107 473 €	-108 479 €	-111 036 €
Henkilöstökulut	-61 121 €	-61 121 €	-62 649 €
Palvelujen ostot	-38 385 €	-39 153 €	-39 936 €
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-1 203 €	-1 227 €	-1 252 €
Avustukset	-5 819 €	-6 042 €	-6 273 €
Muut toimintakulut	-945 €	-935 €	-926 €
SISÄISET KULUT	-26 876 €	-24 188 €	-25 398 €
TOIMINTAKATE	-114 056 €	-111 843 €	-115 141 €

Taulukko 7: Talousarvio ja -suunnitelma 2026–2028, Ikääntyneiden ja vammaisten palvelut

Ikääntyneet ja vammaisten palvelut – toimialueen toiminnan keskeisiä teemoja vuonna 2026 ovat seuraavat:

1. Palveluverkon ja palvelutoiminnan tiivistäminen sekä toiminnan tehostaminen

Toimialueen on sopeutettava toimintaa käytettävissä oleviin resursseihin. Talousarvioon varatut määrärahat eivät riitä koko nykyisen palveluverkon ja palvelutoiminnan ylläpitoon. Toimialueen on tiivistettävä organisaatiota, tehostettava toimintaa, käynnistettävä palvelujen eri tuotantotapojen selvityksiä ja tehdä mahdolliset muutokset. Palveluasumista on pystyttävä vähentämään ja avopalveluja kehittämään vastaamaan paremmin asiakkaiden tarpeisiin. Palvelutoiminnassa on tehtävä tiivistä yhteistyötä muiden sotetoimialueiden kanssa.

2. Ennaltaehkäisevien ja matalan kynnyksen palvelujen kehittäminen ja avopalvelujen korostaminen

Toimialue tekee tiivistä yhteistyötä Ikäkeskuksen, pelastuslaitoksen ja järjestöjen sekä muiden kolmannen sektorin toimijoiden kanssa palvelutarpeiden ehkäisemiseksi. Matalan kynnyksen toimintaa ja varhaista tukea korostetaan. Palveluohjauksen kehittäminen yhdessä Ikäkeskuksen kanssa on tärkeää. Palveluohjauksessa tuen tarpeet pitää tunnistaa mahdollisimman aikaisin ja tarpeellisessa laajuudessa. Eritasoista ryhmätoimintaa suositetaan ja palvelutuotannossa pyritään käyttämään myös digi- ja etäpalveluja hyödyksi aina kun se on mahdollista.

3. Perhehoidon lisääminen ja omaishoidon tuen muotojen kehittäminen

Perhehoitoa eri muotoja pyritään lisäämään talousarvion puitteissa. Perhehoitajia koulutetaan lisää ja innovoidaan erilaisia mahdollisuuksia saada toimintaa lisättyä hyvinvointialueella eri asiakasryhmien hoidossa. Omaishoidon tukimuotoja kehitetään yhteistyössä järjestöjen kanssa ”Ainutlaatuisesti arjessa”-hankkeessa ja omassa toiminnassa.

Teemat konkretisoituvat seuraavilla, Soite 2030 – ohjelmaa toteuttavilla toimenpiteillä:

Toimenpide	Tavoite	Mittari	Vastuutaho
Uudet tavat tuottaa palvelut ja saavuttaa väestö			
Lisätään perhehoitoa eri muodoissa	Perhehoidon kattavuus nousee	Perhehoitopäivien määrä	Avopalvelut
Kehitetään ennaltaehkäiseviä ja matalan kynnyksen palveluja ja toimintatapoja	Asiakkaiden tarpeet tulevat huomioiduksi ajoissa ja ennaltaehkäistään ympärivuorokautisen hoidon tarvetta	Ikääntyneiden ja vammaisten palvelujen jonot eri palveluihin	
Vakiinnutetaan jalkautuvan työn	Vähennetään kriisijaksoja ja		

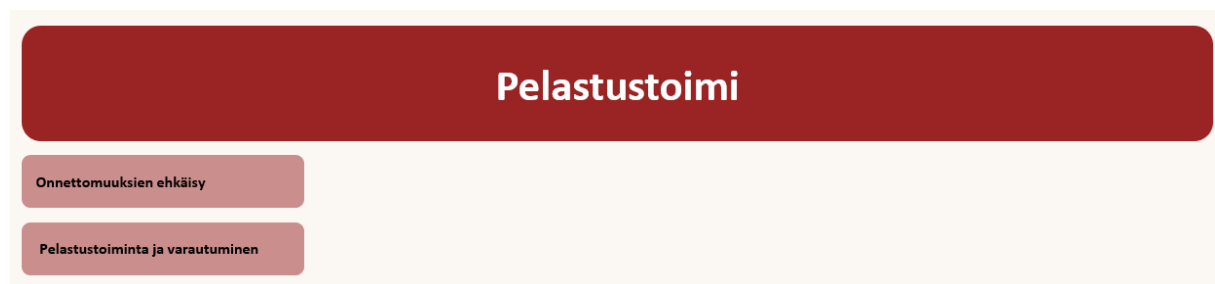
toimintamalli vammaishuollossa	asumispalvelupaikan muutoksia		
Toimipaikkaverkosto vastaamaan alueen väestön palvelutarvetta			
Tiivistetään palveluverkkoa ja tehdään rakenteellista muutosta ympärivuorokautiseen hoitoon: Muutetaan Honkavire jaksohoidosta ympärivuorokautista palveluasumista tuottavaksi yksiköksi Selvitetään ruotsinkielisten ympärivuorokautista hoitoa antavat vammaisten asumispalvelujen yksiköiden yhdistäminen Selvitetään ikääntyneiden yhteisöllisen asumisen, ympärivuorokautisen palveluasumisen ja jaksohoidon kokonaisuuden tasapainoa	Kustannusten vähentäminen ympärivuorokautisesta hoidosta ja avopalvelujen ja digipalvelujen kehittäminen Ympärivuorokautisen hoidon ja jaksohoitopaikkojen optimaalisempi määrä tarpeeseen nähden Toiminnan tehostaminen ja toiminnalle sopivat toimitilat Tasapainoinen palvelurakenne suhteessa asiakkaiden tarpeisiin	Ympärivuorokautisten ja jaksohoitopaikkojen määrä ja toteutuneet hoitopäivät Hoitopäivien määrä Taloudelliset säästöt, hoitopäivien määrä Hoitopäivien määrä	Avopalvelut Kotiin vietävät palvelut Palveluasuminen ja laitoshoido Kotiin vietävät palvelut Palveluasuminen ja laitoshoido Avopalvelut Palveluasuminen ja laitoshoido Kotiin vietävät palvelut
Ihminen digin keskiössä – digiohjelma sujuvoittaa palveluketjuja ja sisäistä toimintaamme			
Lisätään etähoivaa ja etänä toteutettavaa päivätoimintaa	Saada etähoivalla korvattua entistä enemmän fyysisiä kotikäyntejä kotihoidossa ja vammaispalveluiden ohjaustyössä Lisätä etänä toteutettavaa ohjausta ja	Etähoitokäyntien määrä Etäohjatun päivätoiminnan ja	Kotiin vietävät palvelut Avopalvelut Avopalvelut

	päivätoimintaa eri asiakasryhmille Kehittää etäohjaus uudeksi muita työmuotoja tukevaksi toiminnaksi	ohjauksen asiakasmäärä ja ryhmien määrä	
Organisaation kehittäminen ja johtamisen tehostaminen			
Kotiin vietävissä palveluissa tiivistetään toimintamallia ja vastuita koko alueen palvelutuotannosta Maria-Katariinan ja avohuollon ohjauksen toimintayksiköiden yhdistäminen	Vähennetään yksi toimintayksikkö ja siirretään Toiminnanohjauksen alla olleet toiminnot alueen kotihoidon toimintayksiköiden hoidettavaksi. Tiivistää vammaishuollon palvelujen toimintaa ja integraatiota	Kotihoidon asiakasmäärät, kotihoidon, tukipalveluiden jonotusaika Vammaishuollon kustannusnousun hillitseminen	Kotiin vietävät palvelut Avopalvelut
Edistämme ennaltaehkäiseviä ja turvallisuutta edistäviä toimia Keski-Pohjanmaan toimijoiden yhteistyönä			
Lisätään ja kehitetään yhteistyötä pelastuslaitoksen kanssa	Kotien turvallisuuden parantaminen ja tapaturmien ennaltaehkäisy	Tehtyjen ohjauskäyntien määrä Pidettyjen ohjaustilaisuuksien määrä	Avopalvelut Kotiin vietävät palvelut
Monituottajamallin strategiset valinnat sisäisissä ja ulkoisissa palveluissa			
Selvitetään monituottajamallin toimivuutta eri palvelukokonaisuuksissa	Tehokas ostopalvelujen käytön ja oman toiminnan tasapaino eri palveluissa	Kustannusten nousun hillitseminen	Avopalvelut Kotiin vietävät palvelut Palveluasuminen ja laitoshoido
Henkilöstön riittävyys – henkilöstöohjelman toimenpiteet käytäntöön			
Työntekijöiden osaamisen kehittäminen ja jaksamisen tukeminen	Osaava ja innostunut henkilöstö	Sairaslomapäivien määrä/htv Täydennyskoulutuspäivien määrä	Avopalvelut Kotiin vietävät palvelut Palveluasuminen ja laitoshoido

Taulukko 8: Toiminnalliset tavoitteet, Ikääntyneiden ja vammaisten palvelut

3.4 Pelastustoimi

Keski-Pohjanmaan pelastuslaitos toimii 13 paloaseman, noin 60 virka- tai toimisuhteessa työskentelevän sekä 250 sivutoimisen henkilön voimin. Pelastustoimen toimialue muodostuu kahdesta toimintayksiköstä, joita ovat 1. onnettomuuksien ehkäisy ja 2. pelastustoiminta ja varautuminen.

Kuva 14. Organisoituminen, Pelastustoimi

Keski-Pohjanmaan hyvinvointialueen pelastustoimen toimintaa ja tavoitteita ohjaava vuosien 2026–2029 palvelutasopäätös on keskeinen asiakirja ja lakisääteinen päätös, jossa määritellään pelastustoimen palveluiden ja tehtävien järjestäminen, kehittäminen ja ohjaaminen.

Pelastustoimi (1000 €)	TAES 2026	TS 2027	TS 2028
TOIMINTATUOTOT	492 €	458 €	477 €
ULKOISET TUOTOT	122 €	125 €	128 €
Myyntituotot	20 €	20 €	21 €
Maksutuotot	84 €	86 €	88 €
Tuet ja avustukset	0 €	0 €	0 €
Muut toimintatuotot	18 €	18 €	19 €
SISÄISET TUOTOT	370 €	333 €	349 €
VALMISTUS OMAAN KÄYTTÖÖN			
TOIMINTAKULUT	-9 582 €	-9 373 €	-9 635 €
ULKOISET KULUT	-7 300 €	-7 319 €	-7 477 €
Henkilöstökulut	-5 551 €	-5 551 €	-5 689 €
Palvelujen ostot	-1 032 €	-1 053 €	-1 074 €
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-532 €	-532 €	-532 €
Avustukset	-40 €	-40 €	-40 €
Muut toimintakulut	-145 €	-144 €	-142 €
SISÄISET KULUT	-2 283 €	-2 054 €	-2 157 €
TOIMINTAKATE	-9 091 €	-8 916 €	-9 157 €

Taulukko 9: Talousarvio ja -suunnitelma 2026–2028, Pelastustoimi

Pelastustoimen toiminnan keskeisiä teemoja vuonna 2026 ovat seuraavat:

1. Valtioneuvoston asetuksen 570/2024 mukaisen väestönsuojeluun varautumisen yhteistoimintaryhmän työn kehittäminen ja alueellisen suunnittelutyön yhteensovittaminen
2. Hyvinvointialueen kiinteistöstrategian päivittäminen pelastuslaitoksen käytössä olevien kiinteistöjen osalta. Päivityksessä huomioidaan pelastustoimen, ensihoidon ja muiden toimialojen mahdolliset tilatarpeet ja niiden yhteensovittaminen tulevien vuosien suunnittelussa.
3. Pelastustoiminnan johtamistyön kehittäminen alueellisesti ja paikallisesti. Alueelliseen kehittämiseen sisältyy YTA-alueen pelastustoimen johtokeskustöön yhteistyö. Paikalliseen johtamistyönkehittämiseen Keski-Pohjanmaan sisäisten johtamismallien kehittäminen.

Teemat konkretisoituvat seuraavilla, Soite 2030 – ohjelmaa toteuttavilla toimenpiteillä.

Toimenpide	Tavoite	Mittari	Vastuutaho
Uudet tavat tuottaa palvelut ja saavuttaa väestö			
Kodin paloturvallisuuden itsearviointin digitalisointi	Otetaan käyttöön vuoden 2027 aikana	Itsearviointia aiheutuvien kulujen vähentäminen	Onnettomuuksien ehkäisy
Toimipaikkaverkosto vastaamaan alueen väestön palvelutarvetta			
Toimintavalmiuden suunnitelman laatiminen	Vuonna 2025 aloitettua suunnitelmatyötä jatketaan ja täydennetään	Toimintavalmiuden suunnitelma laadittu SM ohjeen mukaisesti.	Pelastustoiminta ja varautuminen
Ihminen digin keskiössä – digiohjelma sujuvoittaa palveluketjuja ja sisäistä toimintaamme			
Uuden onnettomuuksien ehkäisy tietojärjestelmän käyttöönotto	Järjestelmä käytössä vuoden 2026 kahden ensimmäisen kvartaalin aikana.	Järjestelmä käyttöön otettu ja koulutettu henkilöstölle.	Onnettomuuksien ehkäisy
Soten ja pelastuksen yhteistyön uudet muodot			
Yhteiset toimitilaratkaisut ja yhteiset varautumishankkeet	Yhteisiä toimitiloja ensihoidon kanssa.	Vähennetään pelastustoimen käytössä olevaa neliömäärää ja hyvinvointialueen vuokrakustannuksia.	Pelastusjohtaja ja tekninen johtaja

Edistämme ennaltaehkäiseviä ja turvallisuutta edistäviä toimia Keski-Pohjanmaan toimijoiden yhteistyönä			
Väestönsuojelun varautumisen yhteistoimintaryhmän ja alueturvan toiminnan kehittäminen	Hyvinvointialueen varautumisen kehittäminen	Osallistumisaktiivisuus verkostoissa pysyy korkealla tasolla.	Pelastustoiminta ja varautuminen
Henkilöstön riittävyys – henkilöstöohjelman toimenpiteet käytäntöön			
Henkilöstön riittävyys	Huolehditaan riittävästä henkilöstömäärästä lakisääteisten tehtävien hoitamiseksi.	Lakisääteisten tehtävien hoitaminen ja työhyvinvointi.	Pelastusjohtaja

Taulukko 10: Toiminnalliset tavoitteet, Pelastustoimi

3.5 Konsernipalvelut

Konsernipalvelut tuottavat sosiaali- ja terveysten palvelujen sekä pelastustoimen tarvitsemat tukipalvelut sekä avustavat hyvinvointialueen johtamiseen liittyvissä asioissa. Toimialueella työskentelee noin 630 henkilöä (tilanne 10/2025). Konsernipalvelut koostuvat kahdeksasta toimintayksiköstä: hankinta- ja logistiikkapalvelut, HR ja rekrytointi, resurssikeskus, ruokapalvelut, talous- ja tietojohdaminen, tiedonhallinta- ja hallintopalvelut, tietohallinto sekä tilat ja tekniset palvelut. Toimintayksiköiden esihenkilöt muodostavat yhdessä toimialuejohtajan konsernipalveluiden johtoryhmän. Lisäksi johtoryhmään kuuluu kaksi henkilöstön edustajaa.

Kuva 15: Organisoituminen, Konsernipalvelut

Konsernipalvelut (1000 €)	TAES 2026	TS 2027	TS 2028
TOIMINTATUOTOT	74 058 €	66 330 €	69 435 €
ULKOISET TUOTOT	3 586 €	3 585 €	3 637 €
Myyntituotot	1 921 €	1 959 €	1 998 €
Maksutuotot	0 €	0 €	0 €
Tuet ja avustukset	1 030 €	979 €	979 €
Muut toimintatuotot	635 €	648 €	661 €
SISÄISET TUOTOT	70 472 €	62 745 €	65 797 €
VALMISTUS OMAAN KÄYTTÖÖN			
TOIMINTAKULUT	-68 361 €	-68 229 €	-69 480 €
ULKOISET KULUT	-64 400 €	-64 664 €	-65 738 €
Henkilöstökulut	-32 004 €	-32 004 €	-32 805 €
Palvelujen ostot	-12 811 €	-13 067 €	-13 328 €
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-6 795 €	-6 930 €	-7 069 €
Avustukset	0 €	0 €	0 €
Muut toimintakulut	-12 790 €	-12 662 €	-12 536 €
SISÄISET KULUT	-3 961 €	-3 564 €	-3 743 €
TOIMINTAKATE	5 698 €	-1 898 €	-46 €

Taulukko 11: Talousarvio ja -suunnitelma 2026–2028, Konsernipalvelut

Konsernipalveluiden toiminnan keskeisiä teemoja vuonna 2026 ovat seuraavat:

1. Tukipalveluiden tuottamistapojen tarkastelut jatkuvat
2. Tekoäly ja digitalisaatio sujuvoittamaan tukipalveluiden tuottamista
3. Henkilöstöohjelman toimeenpano jatkuu tukien Soiten toiminnan ja henkilöstön onnistumista

Teemat konkretisoituvat seuraavilla, Soite 2030 – ohjelmaa toteuttavilla toimenpiteillä:

Toimenpide	Tavoite	Mittari	Vastuutaho
Uudet tavat tuottaa palvelut ja saavuttaa väestö			
Toimipaikkaverkosto vastaamaan alueen väestön palvelutarvetta			
Tuki muutosten suunnitteluun: mm. HR-tuki, kustannuslaskenta, toimitilaratkaisut, arkistoratkaisut, logistiikka	Sote-toimialueet saavat konsernipalveluilta kattavan tuen palveluiden tuottamisen muutossuunnitelmille ja -hankkeille	Soiten ulkoisten kulujen kehitys	Konsernipalveluiden toimintayksiköiden esihenkilöt Talousjohtaja
Ihminen digin keskiössä – digiohjelma sujuvoittaa palveluketjuja ja sisäistä toimintaamme			

Keski-Pohjanmaan
hyvinvointialue

Selvitetään ja otetaan käyttöön tekoälyä ja automatisoituja prosesseja konsernipalveluiden toiminoissa Tuetaan muita toimialueita tekoälyn, digitalisaation ja automatisoitujen prosessien käyttöönottamisessa	Tunnistaminen => vaihtoehtoistarkastelut => päätökset. Esimerkiksi seuraavat prosessit: Laskujen automaattinen tiliöinti Cloudia – järjestelmä käyttöön hankintaesitysten valmistelussa Omaishoidon ja kotihoidon palkanmaksuprosessi automatisointi Asiakirjojen digitalisoinnin kehittäminen: Kanta-arkistointi ja sähköisen arkiston (X-Archive) hyödyntäminen Suomi.fi – digitaalisen postilaatikon laaja käyttöönotto Soiten eri toiminnoissa Puheentunnistuksen käytön lisäys potilaskäyntien saneluissa	Otettu käyttöön: kyllä/ei Digitalisoitujen ja/tai arkistoitujen asiakirjojen määrä / kpl Ajanvarauskirjeet, esitietolomakkeet, palkkiolaskelmat, tietopyynnöt, viranhaltijapäätökset ym. dokumentit: suomi.fi tai muu digit. postilaatikko käytössä kpl/% Mittarin rakentaminen ja seuranta	Järjestämisen palvelut / TKIO – vastuuhenkilöt Sote-toimialuejohtajat Talousjohtaja Resurssipäällikkö Sote-toimialuejohtajat
Yta-yhteishankkeella (=pohjoinen yhteistyöalue) yhteistä kehittämistä			
Yta-konttorin suunnittelu yhdessä muiden yta-alueen hv-alueiden kanssa: tietyt tukitoiminnot keskitettäisiin yhteiseen toimintoon	Kustannussäästöt ja henkilöresurssien saatavuuden varmistaminen	Suunnittelusta toteutukseen: kyllä / ei	Hyvinvointialuejohtaja Soiten johtoryhmä Päätöstasona aluehallitus/-valtuusto
Monituottajamallin strategiset valinnat sisäisissä ja ulkoisissa palveluissa			

Käydään läpi tukipalveluittain: nykyinen toimintamalli vs. muutos ostopalveluksi / omaksi toiminnaksi	Sujuvat prosessit + kustannussäästöt	Tehdyt analyysit kpl Tehdyt muutokset kpl Kustannussäästöt €	
Tuki muille toimialueille tukipalvelutarkasteluissa			
Henkilöstön riittävyys – henkilöstöohjelman toimenpiteet käytäntöön			
Ohjelman kehittämiskokonaisuuksien edistäminen: 1) Henkilöstön riittävyys, 2) Lähijohtaminen, 3) Palkitsemismalli 4) Työhyvinvointia tukevat käytännöt, 5) Yhdenvertaisuutta ja oikeudenmukaisuutta tukevat periaatteet ja käytännöt	Varmistetaan palvelutuotannon vaatimat henkilöstövoimavarat. Vahvistetaan johtamisosaamista Johtamisvalmennuksen avulla. Työtyytyväisyys erinomainen hva-tasolla.	Saadaan täytettyä avoimet tehtävät, hakijamäärä/avoin tehtävä. Johtamisvalmennuks een osallistuminen ja esihenkilötyön tulos. Työtyytyväisyys- kyselyn tulos > 75.	Henkilöstöpalvelut yhteistyössä toimintayksiköiden esihenkilöiden kanssa. Henkilöstöjohtaja. Henkilöstöpalvelut yhteistyössä toimintayksiköiden esihenkilöiden kanssa.
Keskitetyn resurssienhallinnan toimeenpano	Liikkuva työvoima kokonaisuudessaan samassa toiminnanohjausjärjestel mässä (sijaismäärärahat keskitetty ad. TA2027)	Yksittäiset vuorot, alle 14 pvän sekä yli 14 pvän pyynnöt kaikki Sotender järjestelmässä	Resurssipäällikkö Sote-toimialuejohtajat
Vastuullisuusohjelma näkyy valinnoissamme			
Vastuullisuusohjelmaa toteutetaan sille luodun toimintamallin mukaisesti	Vastuullisuusohjelman tavoitteet toteutuvat ja vastuullisuusohjelman ohjausryhmän toimii	Vastuullisuus- ohjelman mittarit	Logistiikkapäällikkö Vastuullisuusohjelman ohjausryhmä

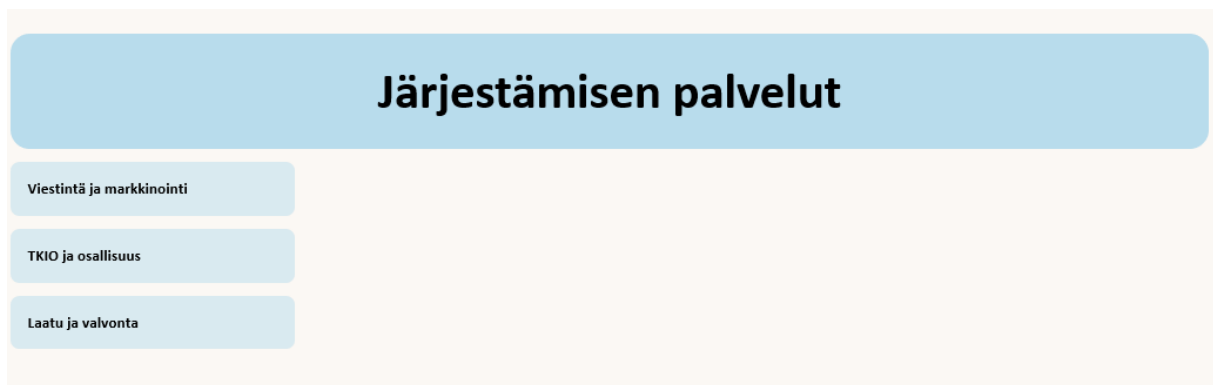
Taulukko 12: Toiminnalliset tavoitteet, Konsernipalvelut

3.6 Järjestämisen palvelut

Järjestämisen palveluiden toimialueeseen kuuluu seuraavat toimintayksiköt; Laatu ja valvonta, TKIO- ja osallisuus sekä viestintä ja markkinointi. Laatu ja valvonta toimintayksikössä seurataan ja edistetään edellä kuvattujen lakisääteisten vaateiden toteutumista sekä huolehditaan potilas- ja sosiaaliasiavastaavan toiminnasta. Toimintayksikkö koordinoi omavalvonnan toteutumista, suorittaa palvelutuotannon valvontaa sekä kehittää toiminnan laatua ja turvallisuutta. Toiminnan laatua on myös henkilöstön osaamisen varmistaminen, jonka takia koulutuspalvelut on organisoitu järjestämisen palvelujen toimialueelle. Toimintayksikössä organisoidaan ja valvotaan myös hyvinvointialueen tietosuojan ja tietoturvan asianmukaisuutta.

TKIO ja osallisuus toimintayksikössä työskennellään Soiten kehittämiseksi tutkimuksen ja kehittämisen keinoin. Tutkimuksessa tehdään myös YTA-alueitasoista yhteistyötä. Kehittämistyötä tehdään yhdessä Soiten sote- ja pelastustoimen henkilöstön kanssa integroiden uusia digitaalisia palveluita ja toimintatapoja osaksi yksiköiden toimintaa. Toimintayksikköön kuuluu myös alueen asukkaiden sekä kunta- ja järjestötoimijoiden kuuleminen ja osallistaminen toiminnan kehittämiseen.

Viestinnän ja markkinoinnin toimintayksikkö tuottaa keskitetysti viestintäpalveluita hyvinvointialueelle ja tukee toimialueiden, johdon ja päätöksenteon viestintää. Yksikön perustehtävä on tarjota alueen asukkaille tietoa Soiten toiminnasta, palveluista, suunnitelmista ja päämääristä sekä edistää osaltaan hyvinvointia, terveyttä ja turvallisuutta. Viestinnän ja markkinoinnin keskiössä ovat ihmisten tarpeet, ajankohtaisuus sekä viestintä- ja markkinointisuunnitelma.

Kuva 15: Organisoituminen, Järjestämisen palvelut

Vuoden 2026 alusta lukien Järjestämisen palvelut – toimialue kattaa myös aiemmin erillisenä raportoidun, teknisluontoisen Hallinto – toimialueen. Hallinto sisältää seuraavat kokonaisuudet:

- Hyvinvointialueen luottamushenkilöille (aluevaltuusto, aluehallitus, lautakunnat, neuvostot, asiakasraadit, alueneuvottelukunta, yksilöasioiden jaosto) henkilöstökuluihin varattavat kokouspalkkiot ja ansiomenetyskorvaukset sekä luottamushenkilötoimintaan liittyvät kulukorvaukset ja valtuustoryhmille myönnettävät avustukset
- Hyvinvointialuejohtajan palkkakulut ja osa professioiden koordinaattorien palkoista
- Koko Soiten yhteisiä eriä, kuten potilasvahinkovakuutus, jäsenmaksut, tilintarkastus ja hallinnon järjestelmät

Luottamushenkilöiden henkilöstökuluihin on talousarviossa varattu yhteensä 364 500 euroa. Valtuustoryhmille myönnettyjen avustusten määrä on 100 250 euroa. Järjestöavustuksiin on varattu 70 000 euroa.

Järjestämisen palvelut (1000 €)	TAES 2026	TS 2027	TS 2028
TOIMINTATUOTOT	6 344 €	5 770 €	6 010 €
ULKOISET TUOTOT	1 042 €	998 €	1 001 €
Myyntituotot	107 €	109 €	111 €
Maksutuotot	0 €	0 €	0 €
Tuet ja avustukset	926 €	880 €	880 €
Muut toimintatuotot	9 €	9 €	9 €
SISÄISET TUOTOT	5 301 €	4 771 €	5 010 €
VALMISTUS OMAAN KÄYTTÖÖN	44 €		
TOIMINTAKULUT	-7 150 €	-7 172 €	-7 331 €
ULKOISET KULUT	-6 700 €	-6 767 €	-6 906 €
Henkilöstökulut	-2 856 €	-2 856 €	-2 927 €
Palvelujen ostot	-3 367 €	-3 435 €	-3 503 €
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-109 €	-109 €	-109 €
Avustukset	-310 €	-310 €	-310 €
Muut toimintakulut	-58 €	-57 €	-57 €
SISÄISET KULUT	-450 €	-405 €	-425 €
TOIMINTAKATE	-762 €	-1 402 €	-1 321 €

Taulukko 13: Talousarvio ja -suunnitelma 2026–2028, Järjestämisen palvelut

Järjestämisen palveluiden toiminnan keskeisiä teemoja vuonna 2026 ovat seuraavat:

1. Omavalvonnan ja riskienhallinnan kehittäminen
2. Tekoälyn käyttöönoton laajentaminen
3. Digialustan hankinta ja käyttöönotto

Teemat konkretisoituvat seuraavilla, Soite 2030 – ohjelmaa toteuttavilla toimenpiteillä:

Toimenpide	Tavoite	Mittari	Vastuutaho
Uudet tavat tuottaa palvelut ja saavuttaa väestö			
Uusien digipalveluiden (ml. digialusta) käyttöönotto. Tuetaan muita toimialueita tekoälyn ja digitalisaation käyttöönotossa	Käyttöönottojen projektointi ja toteutuksen tuki toimintayksiköille	Digitaalisten palveluiden vaikuttavuuden seuranta ja arviointi	Digipalvelut yhdessä toimintayksiköiden esihenkilöiden kanssa

Keski-Pohjanmaan
hyvinvointialue

Häiriökysyntä vähenee hyvinvointialueella	Häiriökysynnän vähentämiseksi tiekartan asteittainen toimeenpano ja koordinointi	Häiriökysynnän seurantaan myöhemmin määriteltävät mittarit	Kehittämispäällikkö ja kehittämiskoordinaattori, toimintayksiköiden esihenkilöt
Varmistetaan, että alueen asukkaat löytävät ajankohtaista tietoa Soiten palveluista useista kanavista	Soiten monipuolisten palveluiden esiintuominen eri kanavissa	Verkkosivujen ja sosiaalisen median kanavien tavoitettavuusmäärät kasvavat	Viestinnän ja markkinoinnin yksikkö
Ihminen digin keskiössä – digiohjelma sujuvoittaa palveluketjuja ja sisäistä toimintaamme			
Valtakunnallisen asiakaspalautejärjestelmän laajentaminen Soiten palveluihin	Laajennetaan valtakunnallisesti hyväksyttyä ja vertailtavissa olevaa Roidun kautta saatavaa asiakaspalautetta. Lisätään tekstiviestipalautteen osuutta	Saatavilla NPS-luku ja toimintayksiköiden määrä tekstiviestipalvelussa: Tekstiviestipalautteiden määrä/vuosi	Tilastotiimi, osallisuus- ja asiakkuuspäällikkö sekä toimintayksiköt yhteistyössä.
Digiohjelman päivittäminen ja toimeenpano	Digiohjelmassa määriteltyjen toimenpiteiden edistäminen	Digiohjelman painopisteiden mittarit	Toimintayksiköt yhdessä digipalveluiden kanssa
TKIO-toiminta tukee ja edistää hyvinvointialueen uusia strategian mukaisia tapoja tuottaa palveluja ja saavuttaa väestö	Hakemusten laadinta ulkoisen TKIO-rahoituksen hankkimiseksi; Tutkimus- ja kehittämishankkeiden koordinointi; TKIO-toiminnan vaikutusten arviointi	Ulkoisten hankkeiden määrä/v.; Ulkoisen TKIO-rahoituksen määrä/v.; Käytetty TKIO:n ov-osuus/v.; TKIO-rahoituksen vipuvaikutus = kuinka moninkertaisena ov-osuus saatu takaisin.	Kehittämispäällikkö ja kehittämiskoordinaattori; Hankehenkilöstö ja palvelujärjestelmän hankevastuuhenkilöt
Edistämme ennaltaehkäiseviä ja turvallisuutta edistäviä toimia Keski-Pohjanmaan toimijoiden yhteistyönä			
Hyte-kertoimen optimaalinen hyödyntäminen	Koordinoidaan ja tuetaan hyte-kertoimen huomioimista	Vastuutahot nimetty ja info annettu, kyllä /ei; Koko HVA: eur/asukas	Hyte-tiimi/tilastotiimi/vastuutaho t/Koko Soite
Asukkaiden digiasioimisen ja henkilöstön digiosaamisen valmiudet vahvistuvat	Digituen tarjoaminen Tartu digiin -teemalla eri tilaisuuksissa. Alueellisen digituen koordinoitiin osallistuminen.	Digitaalisten palveluiden käyttöaste, tilaisuuksien ja niihin osallistuneiden määrä; Digimentoreiden määrä; Digimentoritoiminnan palautekyselyn tulokset	Digipalvelut yhdessä toimintayksiköiden ja alueellisten toimijoiden kanssa; kehittämispäällikkö, kehittämiskoordinaattori ja digimentorit.

	Digimentoritoiminnan koordinointi ja kehitys.		
Yta-yhteishankkeella (=pohjoinen yhteistyöalue) yhteistä kehittämistä			
YTA-konttorin suunnittelu	Kustannussäästöt ja henkilöresurssien saatavuuden varmistaminen	Suunnittelusta toteutukseen: kyllä / ei	Konsernipalvelut, hva-johtaja, Soiten johtoryhmä
OT-keskuksen toiminnan suunnittelu ja käynnistäminen	Vahvistetaan yta-tasoista TKIO-toimintaa		OT-keskuksen ohjausryhmä ja projektiryhmä
Kaksikielisten hv-alueiden ruotsinkielisiä sote-palveluita koskevan yhteistyösopimuksen toimet			
Toimitaan kaksikielisten hv-alueiden yhteistyösopimuksen mukaisesti			Verkoston jäsenet
Viestintä- ja markkinointiohjelma vie eteenpäin näkyvyyttämme			
Päivitetään viestintä- ja markkinointiohjelma vastaamaan hyvinvointialueen uutta strategiaa.	Lisätään alueen asukkaiden ja henkilöstön tavoitavuutta ja sitoutumista Soiten viestintään.	Verkkosivujen ja some-kanavien tavoitettavuusmäärien kasvu, positiivisten henkilöstötarinoiden näkyvyys. Sidosryhmien palautteet ja kyselyt.	Viestinnän ja markkinoinnin yksikkö

Taulukko 14: Toiminnalliset tavoitteet, Järjestämisen palvelut

4. Tuloslaskelmaosa

4.1 Talousarvio 2026 ja taloussuunnitelma 2027–2028

Tuloslaskelmaosan sitova tavoite aluevaltuustoon nähden: Soite yhteensä	Vuoden 2026 tulos: +5 381 000 euroa
Tuloslaskelmaosan sitova tavoite aluevaltuustoon nähden: toimialueiden toimintakatteet	Sote-keskus: -83 565 313 € Sairaala- ja akuuttipalvelut: -127 478 892 € Ikääntyneiden ja vammaisten palvelut: -114 055 883 € Pelastustoimi: -9 090 785 €
(Toimintakate= tuotot – kulut sisältäen sekä ulkoiset että sisäiset erät)	Konsernipalvelut: + 5 697 517 € Järjestämisen palvelut: -762 060 €

Keski-Pohjanmaan hyvinvointialueen talousarvio vuodelle 2026 mukaan lukien taloussuunnitelma 2027–2028 on esitetty taulukossa 15. Vuoden 2026 talousarvio päättyy noin 5,4 miljoonan euron ylijäämävaihteluun. Tuloksen rakentamista on viitoittanut aluehallituksen antama suunnittelun raami vähintään +5,2 miljoonan euron ylijäämästä (KPHAH 27.10.2025 §233).

Vuoden 2025 tulosenusteena on käytetty 11/2025 – tilanteen mukaista arviota vähintään tasapainossa olevasta taloudesta. Tulos 0 euroa poikkeaa talousarviosta -7,1 miljoonaa euroa. Talousarviota parempi tulosenuste perustuu tammi-lokakuun toteumaan (yliäämä +15,1 M€) ja marras-joulukuun tulosenusteeseen. Lisäksi on huomioitu jo tiedossa olevat tilinpäätöksen vaikuttavat erät.

Hyvinvointialuelain 115 §:stä poiketen toiminta- ja taloussuunnitelma on rakennettu siten, että vuosina 2023–2024 syntynyt kumulatiivinen alijäämä 37,3 miljoonaa (v. 2025 tulosenusteena käytetty 0 €) pystyttäisiin kattamaan vuosien 2026–2028 yhteenlasketulla tuloksella siten, että alijäämä olisi katettu vuoden 2028 loppuun mennessä. Lain 115 § mukaisesti alijäämä olisi katettava vuoden 2026 loppuun mennessä. Kahden vuoden lisäaika alijäämän kattamiseen on välttämätön, sillä 37,3 miljoonan euron kumulatiivinen alijäämä on liian suuri katettavaksi yhden vuoden aikana. Taloussuunnitelman rakentaminen alijäämän kattamisesta vuoden 2028 loppuun mennessä on linjassa valmisteilla olevan hyvinvointialuelain väliaikaista muutoksen kanssa. Lakimuutoksessa taloutta täysimääräisesti tasapainottaneille hyvinvointialueille, joille ei kerry uutta alijäämää vuodelta 2025, voitaisiin myöntää lisäaika kumulatiivisen alijäämän kattamiseen vuoden 2027 tai 2028 loppuun mennessä. Huomioiden vuoden 2025 tilinpäätöksen tulokset sekä talouden tasapainotustoimenpiteet, arvioimme Keski-Pohjanmaan hyvinvointialueen mahdollisuuksien olevan hyvät saada lisäaika alijäämien kattamiselle.

KESKI-POHJANMAAN HYVINVOINTIALUE (1000 €)	Muutostalous- arvio 2025	TAES2026	TS2027	TS2028	Muutos-% taes26/ta25
TOIMINTATUOTOT	185 469 €	179 118 €	171 121 €	177 151 €	-3,4 %
ULKOISET TUOTOT	81 526 €	84 210 €	85 704 €	87 463 €	3,3 %
Myyntituotot	41 091 €	46 827 €	47 764 €	48 719 €	14,0 %
Maksutuotot	25 573 €	25 498 €	26 135 €	26 789 €	-0,3 %
Tuet ja avustukset	7 522 €	4 535 €	4 308 €	4 308 €	-39,7 %
Muut toimintatuotot	7 341 €	7 350 €	7 497 €	7 647 €	0,1 %
SISÄISET TUOTOT	103 943 €	94 908 €	85 417 €	89 688 €	-8,7 %
VALMISTUS OMAAN KÄYTTÖÖN		44 €			
TOIMINTAKULUT	-513 359 €	-506 617 €	-500 294 €	-513 673 €	-1,3 %
ULKOISET KULUT	-409 416 €	-411 709 €	-414 877 €	-423 985 €	0,6 %
Henkilöstökulut	-229 753 €	-234 729 €	-234 729 €	-240 597 €	2,2 %
Palvelujen ostot	-125 721 €	-122 857 €	-125 314 €	-127 820 €	-2,3 %
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-31 643 €	-31 352 €	-31 979 €	-32 619 €	-0,9 %
Avustukset	-6 660 €	-6 918 €	-7 160 €	-7 411 €	3,9 %
Muut toimintakulut	-15 639 €	-15 854 €	-15 695 €	-15 538 €	1,4 %
SISÄISET KULUT	-103 943 €	-94 908 €	-85 417 €	-89 688 €	-8,7 %
TOIMINTAKATE	-327 890 €	-327 455 €	-329 173 €	-336 522 €	-0,1 %
Valtion rahoitus	333 089 €	343 136 €	357 000 €	369 000 €	3,0 %
Rahoitustuotot ja -kulut	-1 999 €	-1 800 €	-2 300 €	-2 500 €	-9,9 %
VUOSIKATE	3 200 €	13 881 €	25 527 €	29 978 €	333,8 %
Poistot ja arvonalentumiset	-10 300 €	-8 500 €	-9 300 €	-11 000 €	-17,5 %
Satunnaiset tuotot ja kulut/Satunnaiset erät					
Tilinpäätössiirrot					
Tilikauden ylijäämä / alijäämä	-7 100 €	5 381 €	16 227 €	18 978 €	
Tilinpäätösennuste v. 2025	0 €				
Kumulatiivinen tulos v. 2026–2028		5 381 €	21 608 €	40 586 €	
Kumulatiivinen tulos v. 2023–2028	-37 300 €	-31 919 €	-15 692 €	3 286 €	

Taulukko 15: Keski-Pohjanmaan hyvinvointialue Soiten talousarvio ja -suunnitelma 2026–2028

4.2 Talousarvion perustelut

Tässä luvussa kuvattavia vuoden 2026 talousarvion muodostumistekijöiden lukuja on verrattu aluevaltuuston toukokuussa 2025 hyväksymään (KPHAVAL 19.5.2025 §11) vuoden 2025 muutostalousarvioon, jonka tulos on -7,1 miljoonan euroa alijäämäinen. (alkuperäinen TA2025 -13,4 M€). Muutostalousarviossa huomioitiin alkuperäisen talousarvion hyväksymisen jälkeen yhteistoimintalain mukaisesti käsitellyt Soite 2030 -muutosohjelman sisältämät toiminnallisten muutosten arvioidut kustannusvaikutukset vuodelle 2025. Lisäksi muutostalousarviossa huomioitiin tarkennukset esimerkiksi poistoihin ja rahoituskuluihin varattuihin määrärahoihin.

Luvun 4.2 alaluvuissa kuvataan talousarvioon 2026 sisältyvien tuloslaskelmaerien muodostuminen ja perustelut, miten kuhunkin tuloslaskelmaeran määräraha-arvoon on päädytty.

4.2.1 Kulut

Käyttötalouden ulkoiset kulut ovat 411,7 miljoonaa euroa (muutosTA2025 409,4 M€). Vuoden 2026 talousarvioon varatut henkilöstökulut sivukuluineen ovat 234,7 miljoonaa euroa (muutosTA2025 229,8 M€) ovat 57 % kaikista ulkoisista kuluista. Henkilöstökulujen arvioinnissa on huomioitu vuoden 2025 ensimmäisen vuosipuoliskon toiminnallisten muutosten henkilöstökulusäästöt siltä osin kuin ne eivät jo sisälly vuoden 2025 muutostalousarvioon. Lisäksi on huomioitu muutostalousarvion hyväksymisen (KPHAVAL 19.5.2025 §11) jälkeen tehdyt toiminnalliset muutokset. Näiden säästövaikutukset eivät näy vielä täysimääräisesti vuoden 2025 toteumassa. Talousarviossa on huomioitu loppuvuoden 2025 ja vuoden 2026 TES-korotukset.

Henkilöstökulujen jälkeen toiseksi suurimman kululuokan muodostavat palvelujen ostot, joiden yhteismäärä talousarviossa on 122,9 miljoonaa euroa (muutosTA2025 125,7 M€). Soite 2030 – toimet esimerkiksi palveluverkon ja -rakenteen muutoksiin sekä tukipalveluita koskevat säästötavoitteet vähentävät palvelujen ostoja. Ostopalvelut jakaantuvat asiakaspalvelujen ostoihin ja muiden palvelujen ostoihin. Asiakaspalvelujen ostojen määrärahavaraus on 70,5 miljoonaa euroa (muutosTA2025 70,4 M€ M€). Suurimpia eriä ovat sosiaalipalvelujen (26,8 M€), erikoissairaanhoidon (21,6 M€) ja vammaispalvelujen (9,0 M€) ostot sekä palvelusetelit (8,8 M€). Muiden palvelujen ostojen määrärahat ovat 52,4 miljoonaa euroa (muutosTA2025 55,4 M€). Suurimpia eriä ovat laboratoriopalvelut (8,3 M€), ICT-palvelut (9,1 M€), lääkäripalvelujen ostot (5,0 M€), puhtaanapito- ja pesulapalvelut (7,7 M€), matkustus- ja kuljetuspalvelut (5,9 M€) sekä työterveyspalvelut (2,6 M€). Oman työn ja ostopalveluiden kustannusvaikutusten arviointeja jatketaan vuonna 2026 ja tarvittaessa tehdään niiden välisiä toiminnallisia muutoksia.

Avustuksiin varataan vuodelle 2026 yhteensä 6,9 miljoonaa euroa (muutosTA2025 6,7 M€). Tästä 5,4 miljoonaa euroa kohdistuu omaishoidon tuen palkkioihin (muutosTA2025 5,1 M€), joihin tulee vuodelle 2026 lakisääteisiä korotuksia. Avustukset sisältävät myös määrärahavaroja ennaltaehkäiseviin palveluiden, kuten asunnonmuutostöihin, työosuusrahoihin, ehkäisevään ja täydentävään toimeentulotukeen sekä muihin avustuksiin kotitalouksille. Yhteisöille myönnettäviin avustuksiin on varattu 210,7 tuhatta euroa (muutosTA 336,7 t€)

Aineisiin, tarvikkeisiin ja tavaroihin varataan 31,4 miljoonaa euroa (muutosTA2025 31,6 M€). Merkittävimpiä eriä ovat hoitotarvikkeet, lääkkeet ja elintarvikkeet. Aineet, tarvikkeet ja tavarat – kululuokka sisältää myös esimerkiksi kuntoutuksen apuvälineet, laitteiston huolto- ja kunnossapitotarvikkeet, pienhankintoihin varattavan määrärahan, toimistotarvikkeet sekä toimitilojen lämmityksen ja sähkön.

Muut toimintakulut – määrärahavaraus on 15,9 miljoonaa euroa (muutosTA2025 15,6 M€). Määrärahasta toimitilojen vuokratkustannuksiin varataan 11,2 miljoonaa euroa (muutosTA2025 11,8 M€). Vuokrien aiempaa pienempi määrärahavaraus jatkaa vuonna 2024 aloitettuja Soite 2030 – ohjelman toimia toimitilojen määrän vähentämiseksi. Soiten toimitilojen määrä ylittää hyvinvointialueiden valtakunnallisen keskiarvon. Muihin toimintakuluihin sisältyvät myös esimerkiksi koneiden ja laitteiden leasingvuokrat (2,9 M€), Sairaalanmaellä omistettun maapohjan ja rakennusten kiinteistöverot (918 t€) sekä varauksen asiakas- ja potilasmaksujen luottotappioille (517 t€).

4.2.2 Tuotot

Hyvinvointialueiden toiminnan tärkein rahoituslähde on valtion yleiskatteinen rahoitus. Yleiskatteellisuus tarkoittaa, että hyvinvointialue voi itsenäisesti päättää sille myönnetyn rahoituksen kohdentamisesta järjestämisvastuunsa piirissä oleviin toimintoihin. Rahoituksen määrä muodostuu laskennallisena rahoituksena, johon vaikuttavat rahoituslaissa kuvatut määräytymistekijät, mm. asukkaiden ja heidän palvelutarpeidensa määrä, kustannustason nousun huomioiva hyvinvointialueindeksi (v. 2026 rahoituksessa 3,25 %), rahoitusta vähentävät ja lisäävät tehtävämuutokset, hyvinvoinnin ja terveyden edistämistyö sekä alueen olosuhdetekijät (esim. vieraskielisyys, saaristolaisuus, yliopistollinen sairaala). Yleiskatteisen rahoituksen määrään vaikuttaa myös jälkikäteistarkastus, jolla katetaan hyvinvointialueiden yhteenlaskettu vuoden 2023 alijäämä. Jälkikäteistarkastusta lisätään tai vähennetään vuosittain riippuen hyvinvointialueiden yhteenlasketun tuloksen kehittymisestä. Osaan hyvinvointialueista kohdistuu laskennallisesta rahoitusta lisäävä tai vähentävä siirtymätasaus. Siirtymätasauksella huomioidaan hyvinvointialueen muodostuminen joko ilman kuntayhtymä /-sairaanhoitopiiritaustaa (rahoitusta lisäävä vaikutus) tai kuntayhtymä / -sairaanhoitopiiritaustaisuus (rahoitusta pienentävä vaikutus).

Keski-Pohjanmaan hyvinvointialueen vuoden 2026 laskennallinen rahoitus on 357,5 miljoonaa euroa (v. 2025 350,9 M€). Soite on kuntayhtymätaustainen, joten sen laskennallista rahoitusta vähentää siirtymätasaus 16,8 miljoonaa euroa (v. 2025 17,5 M€). Vuoden 2026 rahoitukseksi muodostuu täten 343,1 miljoonaa euroa (v. 2025 333,3 M€). Rahoituksen kasvu edellisvuodesta on 9,7 miljoonaa euroa / 2,90 %.

Taloussuunnitelmavuosien 2027–2028 rahoituksen määrä tulee tarkentumaan lähempänä kumpaisenkin vuoden alkua. Taulukossa 15 taloussuunnitelmavuosien valtion rahoituksen määränä on käytetty valtiovarainministeriön 9/2025 julkaisemaa rahoituksen painelaskelmaa vuosille 2027–2028. Panielaskelma lähtee arviosta, että rahoituksen vuotuinen kasvu Soitelle olisi reilu 10 miljoonaa euroa / vuosi tarkoittaen 3–4 % kasvua.

Valtion yleiskatteisen rahoituksen lisäksi Keski-Pohjanmaan hyvinvointialueen tulolähteitä ovat ns. ulkoiset tuotot, joita vuoden 2026 talousarvioon sisältyy 84,2 miljoonaa euroa (muutosTA2025 81,5 M€). Ulkoisten tuottojen suurin erä on myyntituotot 46,8 miljoonaa euroa (muutosTA2025 41,1 M€). Valtaosa myyntituotoista syntyy muiden hyvinvointialueiden asukkaiden hoitamiseen perustuvasta laskutuksesta. Laskutus pohjautuu suoriteperusteiseen hinnastoon, jota päivitetään vuosittain kattamaan palvelun tuottamisesta aiheutuneet kustannukset. Korotusprosenttina käytetään pääsääntöisesti vuoden 2026 hyvinvointialueindeksiä. Lisäksi hintamuutoksia on tehty kohdennetusti yksittäisiin tuotteisiin.

Talousarvio sisältää asiakas- ja potilasmaksutuottoja 25,5 miljoonalla eurolla (muutosTA2025 25,6 M€). Asiakas- ja potilasmaksuihin tehdään korotuksia asiakasmaksuasetuksen mukaisesti. Asiakasmaksuasetus sisälsi merkittäviä korotuksia vuoden 2025 alusta lukien. Korotukset painottuivat erikoissairaanhoitoon, mutta kohdistuivat laajasti myös asetuksessa säädettyihin terveydenhuollon asiakasmaksuihin. Osa korotuksista kohdistui myös sosiaalipalvelujen maksuihin. Sosiaali- ja terveyspalvelujen asiakasmaksuasetuksen mukaisesti asiakasmaksujen enimmäismääriin on tehty lakisääteiset indeksitarkistukset myös vuodelle 2026. Asiakasta suojaa jatkossakin muun muassa asiakasmaksulain mukainen maksukatto, joka rahoittaa maksujen perimistä kalenterivuoden aikana. Todennäköisesti hinnankorotukset näkyvät lähivuosina luottotappioiden kasvuna.

Muiden toimintatuottojen talousarviovaraus on 7,4 miljoonaa euroa (muutosTA2025 7,3 M€). Summasta 5,6 miljoonaa euroa on pääosin palveluasumisen vuokratuottoja. Vakuutusyhtiöiden vahinkovakuutuskorvausten osuus muista toimintatuotoista on 1,6 miljoonaa euroa.

Tuet ja avustukset sisältää ulkopuolista rahoitusta saavien hankkeiden tuet, sairausvakuutuslain mukaiset Kelan korvaukset työterveyshuoltoon sekä Kelan korvaukset työterveyshuollon järjestämisestä. Tukien ja avustusten yhteismäärä 4,5 miljoonaa euroa on selkeästi vuotta 2025 pienempi (muutosTA2025 7,5 M€), joka johtuu isojen kehittämishankkeiden päättymisestä vuoden 2025 lopussa. Hankerahoitusten päättymisen on huomioitu tuottojen ohella myös talousarvion kuluissa.

4.2.3 Rahoituskustannukset

Talousarvio sisältää 2,1 miljoonan euron määrärahavarausten korkokuluihin ja 300 tuhannen euron varauksen kassanhallinnasta saataviin korkotuottoihin. Edellä mainittujen erien yhteenlaskettu määrä talousarviossa on 1,8 miljoonaa euroa (muutosTA 2025 2,0 M€). Meneillään oleva Sotekeskus – investointi nostaa Soiten lainakantaa ja korkokuluja vuodesta 2026 lähtien. Sotekeskus – lainoituksen yhteismäärä on 39 miljoonaa euroa. Sotekeskuksen rahoitus sisältyy valtioneuvoston Soitelle myöntämään vuoden 2023 lainanottovaltuuteen. Valtuudesta on 11/2025 mennessä nostettu 16,2 miljoonaa euroa. Lainoituksen nostoajankohdat täsmentyvät loppuvuoden 2025 ja vuoden 2026 aikana. Ajankohtiin vaikuttavat rakentamiskustannusten maksuerien ajoittuminen ja kassavarojen tilanne.

Hyvinvointialueen luottosalkkuun sisältyvää korkoriskiä hallitaan rahoituksen, varallisuuden hoidon, ja sijoitustoiminnan periaatteet - toimintaohjeen mukaisin toimin, muun muassa koronvaihtosopimuksia hyödyntäen.

4.2.4 Poistot

Poistoille varattu summa 8,5 miljoonaa euroa on edellisvuotta pienempi (muutosTA2025 10,3 M€). Poistojen määrää pienentävät kone- ja laiteinvestointien rahoittaminen enenevässä määrin leasingrahoituksella. Leasingrahoituksen kulut sisältyvät käyttötalouden kulujen Muut toimintakulut – luokkaan. Poistojen määrässä on huomioitu myös aluehallitukselle 1.12.2025 päätöskäsittelyyn menevät esitys hyödykeryhmäkohtaisten poistosuunnitelmien päivittämisestä.

4.2.5 Vuosikate ja tulos

Huomioiden edellisissä luvuissa kuvatut tuotto- ja kuluerät sekä rahoituskustannukset, talousarvio 2026 päättyy 13,88 miljoonan euroa ylijäämäiseen vuosikatteeseen (muutosTA2025 +3,2 M€). Kun vuosikatteesta vähennetään poistot 8,5 miljoonaa euroa, tilikauden ylijäämäksi muodostuu +5,381 miljoonaa euroa (muutosTA2025 -7,1 M€).

Mikäli vuoden tulos asettuisi tasapainoon (0 €) ja vuosi 2026 toteutuisi talousarvion mukaisesti +5,381 miljoonaa euroa ylijäämäisenä, vuosien 2023–2024 kumulatiivisesta alijäämästä 37,3 miljoonaa euroa jäisi katettavaksi noin 32 miljoonaa euroa vuosien 2027–2028 aikana.

4.2.6 Alijäämän kattaminen: velvoitteet ja riskit

Hyvinvointialuelain 115 §:n velvoittamana taseen sisältämä alijäämä on katettava enintään kahden vuoden kuluessa tilinpäätöksen vahvistamista seuraavan vuoden alusta lukien. Tämä tarkoittaa, että kumulatiivisen tuloksen 2023–2026 on oltava tasapainossa tai ylijäämäinen vuoden 2026 loppuun mennessä. Hyvinvointialuelaista poiketen Keski-Pohjanmaan hyvinvointialueen toiminta- ja taloussuunnitelma 2026–2028 on rakennettu siten, että kumulatiivinen alijäämä tulee katetuksi vuoden 2026 lopun sijaan vuoden 2028 loppuun mennessä. Taseen sisältämä vuosien 2023–2024 alijäämä -37,3 miljoonaa euroa ja mahdollinen vuodelta 2025 syntyvä lisäalijäämä – jota ei tämän hetken arvion mukaan ole syntymässä – olisi liian suuri katettavaksi pelkästään vuoden 2026 aikana. Näin tehtäessä palveluiden järjestämisvastuuta ei pystyttäisi toteuttamaan. Hyvinvointialueilla on 115 §:n lisäksi myös muita järjestämisvastuuseen liittyviä lainkohtia, joiden toteutuminen tulee varmistaa. Hyvinvointialueita koskevat valtakunnalliset strategiset tavoitteet (hyvinvointialuelaki 12a §), joilla tähdätään järjestämisvastuullisten tehtävien hoitamiseen yhdenvertaisesti, laadukkaasti ja kustannusvaikuttavasti. Lain 7 §:n velvoittamana hyvinvointialue vastaa sille lailla säädettyjen tehtävien hoitamisesta, asukkaiden oikeuksien toteutumisesta, palvelukokonaisuuksien yhteensovittamisesta sekä palvelujen yhdenvertaisesta saatavuudesta, tarpeen, määrän ja laadun määrittämisestä, tuottamistavan valinnasta, tuottamisen ohjauksesta ja valvonnasta ja viranomaiselle kuuluvan toimivallan käyttämisestä.

Kumulatiivisen alijäämän kattaminen vuoden 2028 loppuun mennessä on linjassa valmisteilla olevan hyvinvointialuelain väliaikaisen muutoksen kanssa, jonka mukaisesti talouttaan täysimääräisesti tasapainottaville hyvinvointialueille, joille ei kerry uutta alijäämää vuodelta 2025, voitaisiin myöntää lisäaika kumulatiivisen alijäämän kattamiseen vuoden 2027 tai 2028 loppuun mennessä. Huomioiden vuoden 2025 tilinpäätösennuste sekä talouden tasapainotustoimenpiteet, arvioimme Keski-Pohjanmaan hyvinvointialueen mahdollisuuksien olevan hyvät lisäajan saamiseksi alijäämien kattamiselle.

Kumulatiivisen alijäämän kattaminen vuosien 2026–2028 aikana tarkoittaa Soite 2030 – muutosohjelman jatkamista määrätietoisesti. Soite 2030 – muutosohjelma hyväksymisen (KPHAHAL 30.10.2023 §244) yhteydessä päätetty ohjelman päivittyminen jatkuu. Ohjelman vaikuttavuudesta kertoo, että vuosien 2024–2025 aikana päätetyillä ja toimeenpannuilla toimilla on saatu talouden suunta selkeästi kääntymään parempaan suuntaan. Kuten aiempien toimien, myös uusien toimien valmistelu nojaa laajaan yhteistyöhön viranhaltijoiden ja toimielinten jäsenten kesken. Alueen asukkaiden ääntä kuullaan ja henkilöstöä osallistetaan. Uudistukset vievät eteenpäin Soite 2030 – ohjelman kehittämiskokonaisuuksia (ks. luku 2.3, kuva 3), joiden konkretiana Soite tavoittelee visionsa mukaisesti olla Suomen toimivin hyvinvointialue. Muutosohjelmalla varmistetaan Soiten strategian toteuttaminen, toiminnan ja talouden yhteensovittaminen ja kumulatiivisen alijäämän kattaminen.

Keski-Pohjanmaan hyvinvointialueella tunnistetaan riski liittyen ensimmäisten toimintavuosien alijäämien kattaminen vuoden 2028 loppuun mennessä (oletus, että kattamiselle saadaan lisäaika). Yllä kuvatusti onnistumisen edellytyksenä on Soite 2030 – muutosohjelman jatkuva toteuttaminen. Riskiä hallitaan myös tilivelvollisten viranhaltijoiden toimenpitein, esimerkiksi talousarvion täytäntöönpano-ohjeen ja käyttösuunnitelman noudattaminen sekä virkavastuulle kuuluvien tehtävien johtaminen.

Keski-Pohjanmaan hyvinvointialue

Taloussuunnittelussa on huomioitu hyvinvointialuelain 123 § mukaiset arviointimenettelyn edellytykset, jotka Keski-Pohjanmaan hyvinvointialue haluaa välttää:

- 1) Hyvinvointialue ei ole kattanut taseeseen kertynyttä alijäämää 115 §:ssä säädettyssä määräajassa
 - *Toiminta- ja taloussuunnitelma 2026–2028 ei täytä hyvinvointialuelain 115 § mukaista vaatetta, jonka mukaisesti kumulatiivinen alijäämä vuodesta 2023 lukien tulee olla katettu vuoden 2026 loppuun mennessä.*
 - *Toiminta- ja taloussuunnitelmassa 2026–2028 on kuvattu perustelut, miksi se on rakennettu siten, että kumulatiivisesta alijäämästä osa on katettu vuoden 2026 loppuun mennessä ja loppuosa vuoden 2028 loppuun mennessä.*
- 2) Vuosikatteen ja poistojen suhde on alle 80 prosenttia kaksi tilikautta peräkkäin
 - *Talousarvio 2026 ja suunnitelmavuodet 2027–2028 täyttävät 80 % vaateen. Arvioidut suhdeluvut: v. 2026 162 %, v. 2027 273 % ja v. 2028 272 %.*
 - *Vuosien 2023 ja 2024 suhdeluvut eivät täyttäneet 80 % vaatetta. Vuosi 2025 täyttää vaateen (oletus, että tulos 0 €), arvioitu suhdeluku 100 %.*
- 3) Laskennallinen lainanhoitokate (vuosikate + korkokulut jaettuna korkokulujen ja laskennallisten lainanlyhennysten summalla) on alle 0,80 kaksi tilikautta peräkkäin
 - *Talousarvio 2026 ja suunnitelmavuodet 2027–2028 täyttävät vaateen 0,8. Arvioidut suhdeluvut: v. 2026 1,5, v. 2027 2,7 ja v. 2028 3,4.*
 - *Vuosien 2023 ja 2024 suhdeluvut eivät täyttäneet 0,80 vaatetta. Vuosi 2025 täyttää vaateen (oletus, että tulos 0 €), arvioitu suhdeluku 1,4.*
- 4) Ehdollisena kohdalle 3): hyvinvointialueelle on myönnetty 15 §:n mukainen lainanottovaltuus taikka kaksi kertaa kolmen peräkkäisen tilikauden aikana rahoituslain 11 §:ssä tarkoitettua lisärahoitusta
 - *Lisärahoitusta tai lainanottovaltuutta ei ole haettu.*

Tunnusluvut lasketaan vuosittain konsernitilinpäätöksen lukujen perusteella. Tulevien vuosien tunnusluvut perustuvat toiminta- ja taloussuunnitelmaan 2026–2028.

5. Investointiosa

Investointiosan sitova tavoite aluevaltuustoon nähden	Vuoden 2026 investoinnit yhteensä:
	• 28 129 913 euroa • Investointien tulee sisältyä investointisuunnitelmaan 2026–2029 vuodelle 2026

Hyvinvointialuelain 16 § mukaisesti hyvinvointialueet laativat vuosittain suunnitelman talousarviovuotta seuraavien neljän vuoden investoinneista, investointeja vastaavista sopimuksista ja niiden rahoituksesta. Suunnitelman ensimmäinen vuosi on sitova. Suunnitelma koostuu sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen osasuunnitelmista. Investointisuunnitelma ei saa olla ristiriidassa lain 15 §:n mukaisen hyvinvointialueen lainanottovaltuuden kanssa.

Keski-Pohjanmaan hyvinvointialueen investointisuunnitelma 2026–2029 on hyväksytty aluevaltuustossa joulukuussa 2024 (KPHVAV 16.12.2024 §84). Vuoden 2026 ja suunnitteluvuosien 2027–2029 investointitarpeiden täsmennettyä suunnitelmaa on päivitetty aluevaltuuston 3.11.2025 (KPHVAV 3.11.2025 §49) päätöksellä. Päivitetty suunnitelma on lähetetty ministeriöiden päätöskäsittelyyn.

Investointisuunnitelma (1000 €)	2026	2027	2028	2029 ->	Yht.
Pysyvät vastaavat	28 130	10 758	10 225	4 555	53 668
Rakennukset	20 219	6 750	5 850	1 600	34 419
Laite- ja kalustohankinnat	6 008	2 658	3 160	1 816	13 641
ICT ja muut aineettomat hyödykkeet	1 904	1 351	1 215	1 139	5 608
Muut investoinnit	0	0	0	0	0
	0	0	0	0	0
Investointeja vastaavat sopimukset	4 679	6 424	5 718	3 684	20 505
Rakennukset	0	0	0	0	0
Laite- ja kalustohankinnat	3 779	5 359	4 653	2 619	16 410
ICT ja muut aineettomat hyödykkeet	900	1 065	1 065	1 065	4 095
Muut investoinnit	0	0	0	0	0
	0	0	0	0	0
Omaisuuksien luovutukset	0	0	0	0	0
Investointituet	0	0	0	0	0
Investoinnit yhteensä, netto	32 808	17 182	15 943	8 239	74 172

Taulukko 16: Keski-Pohjanmaan hyvinvointialueen investointien yhteenveto 2026–2029

Talousarviota ja -suunnitelmaa koskevan valtiovarainministeriön ohjeistuksen mukaisesti talousarvion investointiosan tulee olla yhdenmukainen ministeriöille lähetetyn investointisuunnitelman kanssa. Investointeja vastaavia sopimuksia (pitkäaikaiset vuokrasopimukset ja leasingrahoitteiset hankkeet) ei

kuitenkaan tule tarkastella talousarviossa investointeina, sillä niitä koskevat velvoitteet sisältyvät käyttötalouden rahavirtoihin. Investointeja vastaavat sopimukset ovat täten esillä taulukossa 16. informatiivisessa tarkoituksessa.

Vuoden 2026 investointien määrää kasvattaa meneillään oleva Sotokeskuksen rakentaminen. Sotokeskus korvaa teknisen ikänsä päätepiisteessä olevan Kokkolan terveyskeskuksen. Rakentaminen mahdollistaa kanta – Kokkolan sote – palvelujen keskittämisen Sairaalanmäelle, jolloin pystymme luopumaan useista erillisistä vuokratiloista ja edistämään moniammatillista yhteistyötä. Sotokeskus -hanke on edennyt vuonna 2023 alkaneesta suunnitteluvaiheesta rakennusvaiheeseen syksyllä 2024. Kiinteistö valmistuu vuoden 2026 lopulla. Hankkeen kokonaiskustannusarvio rakennuksineen, koneineen ja laitteineen on noin 40 miljoonaa euroa. Kustannuksista vuodelle 2026 kohdistuu arviolta noin 20 miljoonaa euroa riippuen loppuvuodelle 2025 kohdentuvien kustannusten määrästä. Vuoden 2026 jälkeiselle ajalle tulee ajoittumaan Sotokeskuksen valmistumisen jälkeisiä töitä, joista tärkeimpiä ovat vanhan terveyskeskusrakennuksen purkaminen ja Sotokeskuksen pysäköintialueen rakentaminen. Sotokeskus -investointi sisältyy investointisuunnitelmaan 2023–2026 ja vuoden 2023 lainanottovaltuuteen.

Toinen investointisuunnitelmaan 2023–2026 ja vuoden 2023 lainanottovaltuuteen sisältyvä investointi vuodelle 2026 tulee olemaan synnytysosaston uudistamishanke. Tilasuunnittelu on pääosin tehty vuoden 2023 aikana, mutta muutostöiden aloittamista on siirretty. Rakentaminen tapahtuu vuonna 2026 ja mahdollisesti jatkuu vuoden 2027 puolelle. Hankkeen kustannusarvio on 1,5 miljoonaa euroa.

Vuonna 2026 uusina kiinteistöinvestointeina on suunniteltu alkavaksi keskussairaalan D-siiven sekä Sairaalanmäen L2-rakennuksen tilamuutoshankkeet. D-siiven muutostarpeet linkittyvät Sotokeskuksen valmistumiseen, jolloin D-siivestä siirtyy toimintoja uuteen kiinteistöön. L2-rakennuksessa toimii sairaalakoulu, jonka soveltuvuus heidän tarpeisiinsa vaikuttaa tilan tulevaisuuden käyttöön. Kummankin muutoshankkeen tarkempi sisältö täsmentyy valmisteilla olevan tarveselvityksen valmistuttua. Vuoden 2026 investointeihin sisältyy lisäksi toiminnallisista tarpeista aiheutuvia pieniä muutostöitä omissa (Sairaalanmäki) ja vuokratiloissa (kanta-Kokkola ja maakunta). Samoin Sairaalanmäellä uudistetaan vuosittain LVIS-infraa.

Sosiaali- ja terveydenhuollossa sekä pelastustoimessa tarvittavien koneiden, laitteiden ja kaluston investointien yhteismäärä vuodelle 2026 on noin kahdeksan miljoonaa euroa. Varsinaiseksi investoinniksi niistä on suunniteltu 3,7 miljoonaa euroa. Muut ovat ns. investointeja vastaavia sopimuksia, sillä leasingrahoitteisina ne sisältyvät käyttötalouden kuluihin eivätkä poistoina kirjattaviin oman taseen investointeihin. Keskussairaalaan suunnitellut kone- ja laiteinvestoinnit ovat pääosin korvausinvestointeja poliklinikoiden ja osastojen tarpeisiin. Euromääräisesti merkittävin niistä on sisätaudeilla käytettävän gammakamera/spect isotoopin korvausinvestointi 1,2 miljoonaa euroa. Investointeja tehdään myös suun terveydenhuollon tarvitsemaan laitteistoon toiminnon siirtyessä uuteen Sotekeskukseen.

Vuoden 2026 investoinneissa on huomioitu kotiin vietävien ja muiden liikkuvien palveluiden investointitarpeet. Laite- ja kalustohankintoihin sisältyy kotihoidon, ensihoidon ym. liikkuvien palveluiden käytössä olevien leasingautojen korvausinvestointeja sekä autojen määrän kasvattamista. Autojen määrässä on huomioitu toimintayksiköiden liikkumistarpeet ja tehty kustannusvertailua oman auton käyttökorvausten ja työnantajan leasingautojen kustannusten välillä.

Ensihoidon investoinnit muodostuvat ensihoitoyksiköiden korvausinvestoinneista ja tilojen kalustukseen tarvittavista määrärahoista. Kaikki ensihoidon käytössä olevat autot ovat muiden liikkuvien palveluiden autojen tapaan leasingrahoitteisia.

Tieto- ja viestintätekniikkainvestoinnit 2,8 miljoonaa euroa kohdentuu terveysteknologian ja toiminnan vaatimiin laitteisiin, tietojärjestelmiin ja sovelluksiin. Tästä summasta oman taseen investointeja on 1,9 miljoonaa euroa ja 900 000 euroa leasingrahoitteisia, mm. tietokoneet, puhelimet sekä palvelin- ja tallennusjärjestelmät. Kooltaan suurin vuoden 2026 ICT-investointi on terveys Lifecare –potilastietojärjestelmän kehittämiskumppanuuden vuosittainen kehittämisinvestointi ja Lifecaren teknisen alustan käyttöönotto. Näihin varattu määräraha on lähes 900 000 euroa. Kehittämisen kärkenä ovat järjestelmän käytettävyys, työajan (kliinikko + sihteerityö) säästö, tekninen laatu, uusien teknologioiden ja tekoälyn hyödyntäminen sekä kirjaamisen tarkkuuden parantuminen. Investointikulu sisältää myös lainsäädännön muutoksista johtuvat versiopäivitykset.

Investointeja tehdään myös Sosiaali Lifecare – asiakastietojärjestelmään. Vuoden 2026 aikana järjestelmän vaatimat kehitysinvestoinnit ovat keskimääräistä vuotta suuremmat. Tämä johtuu mm. lakisääteisistä kotihoidon kirjaamisen muutoksista, väestöpäivitysten muutosrajapintatöistä, suomi.fi valtuuksien integraation rakentamisesta sekä teknisen alustan käyttöönotosta.

Teho-osaston potilastietojärjestelmäinvestointiin on varattu 250 000 euroa jakaantuen vuosille 2026 ja 2027. Nykyisen järjestelmän elinkaari on päättymässä. Investointi mahdollistaa siirtymisen käyttämään samaa tehon tietojärjestelmää kuin lasten teho-osastolla on käytetty vuodesta 2023 lukien. Vastaava järjestelmä on käytössä Oulun yliopistollisessa sairaalassa, jolloin synergia Keski-Pohjanmaan keskussairaalan ja OYS:n välillä on mahdollisimman toimiva.

Vuonna 2026 jatketaan pelastustoimen palvelutasopäätöksen mukaisesti raskaan kaluston korvausinvestointeja. Kahden säiliöauton hankinnalle on varattu yhteensä 740 000 euroa. Palvelutasopäätöksen mukaisesti sammutus- ja säiliöautojen tavoiteikä vaihtelee asemittain ollen 10–25 vuotta. Vanhimmat edelleen käytössä olevat autot ovat iältään yli 30 vuotta, joten korvausinvestointitarve on selkeä. Investoinnit mahdollistavat ajoneuvojen toiminnallisen uudistumisen nykyaikaista tekniikkaa vastaavaksi ja ajoneuvojen kunnossapitokustannukset laskevat.

Muut pelastustoimen investoinnit koostuvat pelastustoiminnassa tarvittavasta välineistöstä kuten sammutus- ja pelastuskalustosta, maastoajoneuvoista, veneistä, pelastajien suojavarusteista, poikkeusolojen materiaalista ja ympäristövahinkojen torjuntamateriaaleista.

Investointien rahoituksessa noudatetaan aluevaltuuston (KPHVAVAL 2.10.2023 §62) hyväksymää rahoituksen, varallisuuden hoidon ja sijoitustoiminnan periaatteet – toimintaohjetta. Rahoitusvalinnoissa hyödynnetään investointien rahoittamisen toimintaohjetta, jonka talousjohtaja on vahvistanut johtosäännön 6 § mukaisin valtuuksin.

6. Rahoitusosa

**Rahoitusosan sitova tavoite
aluevaltuustoon nähden**

**Investointeja varten otettavan lainan/ lainojen
enimmäismäärä 24 300 000 euroa**

- Luottojen tulee kohdistua vuodelle 2023 myönnetyn lainanottovaltuuden mukaisiin investointeihin

Talousarvion rahoitusosassa kerätään yhteen toiminnan, investointien ja rahoituslähteiden rahavirrat. Toiminnan ja investointien nettorahavirta ilmentää, minkä verran toimintaa tulee rahoittaa esimerkiksi luotonotolla ja kassavaroilla.

RAHOITUSLASKELMA (tuhat €)	Talousarvio 2026	Taloussuunnitelma 2027	Taloussuunnitelma 2028
Toiminnan rahavirta	13 881	25 423	29 870
Vuosikate	13 881	25 423	29 870
Satunnaiset erät			
Tulorahoituksen korjauserät			
Investointien rahavirta	-28 130	-10 758	-10 225
Investointimenot	-28 130	-10 758	-10 225
Rahoitusosuudet investointeihin			
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot			
Toiminnan ja investointien rahavirta yhteensä	-14 249	14 665	19 645
Rahoituksen rahavirta			
Antolainauksen muutokset	0	0	0
Antolainasaamisten lisäys			
Antolainasaamisten vähennys			
Lainakannan muutokset	15 396	-1 486	-1 458
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	24 300	9 258	9 575
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-8 904	-10 744	-11 033
Lyhytaikaisten lainojen muutos			
Oman pääoman muutokset	0	0	0
Muut maksuvalmiuden muutokset	-150	-150	-150
Toimeksiantojen varojen pääomien muutokset	-150	-150	-150
Korottomien velkojen muutos			
Rahoituksen rahavirta yhteensä	15 246	-1 636	-1 608
Rahavarojen muutos	997	13 029	18 037

Taulukko 17: Keski-Pohjanmaan hyvinvointialueen rahoituslaskelma 2026

Keski-Pohjanmaan hyvinvointialueen vuodelle 2026 suunnitellun toiminnan ja investointien rahavirta on – 14,3 miljoonaa euroa. Talousarvion 2026 vuosikate on 13,9 miljoonaa euroa ylijäämäinen ja suunnitellut investointimenot 28,1 miljoonaa euroa. Rakenteilla olevan Sotekeskus - investointi ja vuoden 2026 aikana rakentamisvaiheeseen siirtyvä synnytysosaston uudistaminen sisältyvät vuoden 2023 lainanottovaltuuteen eli ne rahoitetaan pitkäaikaisilla lainoilla yhteensä enintään 24,3 miljoonaa euroa. Sotekeskusta varten on vuonna 2024 kilpailutettu 20 vuoden lainoitus lainoitus 39 miljoonaa euroa. Lainaa nostetaan rakentamisen edetessä useassa erässä. Tilanteessa 11/2025 lainaa on nostettu vuosien 2023–2025 aikana yhteensä 16,2 miljoonaa euroa. Rahoituslaskelma lähtee oletuksesta, että vuoden 2025 viimeisinä viikkoina ei tehdä lisää osanostoja Sotekeskuksen – lainoituksesta. Tällöin vuodelle 2026 jäisi nostettavaksi enintään 22,8 miljoonaa euroa.

Synnytysosaston uudistamisen laina 1,5 miljoonaa euroa kilpailutetaan vuoden 2026 aikana. Mikäli kassatilanne sallii, on mahdollista, että synnytysosastoinvestointia ei lainoiteta.

Muille investoinneille ei ole käytettävissä lainanottovaltuutta, vaan ne suunnitellaan rahoitettavaksi vuosikatteella ja muilla tilivaroilla.

Pitkäaikaisten lainojen lyhennykset vuonna 2026 ovat noin 8,9 miljoonaa euroa. Lyhennysten määrä kasvaa taloussuunnitelmavuosina noin 9,5 miljoonaan euroon Sotekeskus-lainoituksen lyhennysten alkaessa vuonna 2027.

Mikäli rahavirrat toteutuvat rahoituslaskemassa arvioidusti, lyhytaikaista alle 12 kuukauden rahoitusta ei tulla tarvitsemaan. Lyhytaikaisen rahoituksen mahdollinen tarve katetaan käytössä olevalla maksuliikennetiliin liitetillä luottolimiitillä ja / tai hyvinvointialuetodistuksilla.

Vuosi	Investoinnit, 1000 €	Valtuuden käyttö, 1000 €	Valtuutta 69,8 M€ käyttämättä, 1000 €	Käyttökohde
2023	11 000	10 000	59 800	Vuoden 2023 investoinnit
2023 2024 2025 2026	Yhteensä noin 40 M€	- 5 400 10 800 (arvio) 22 800 (arvio)	20 800	Sotekeskus -investointi jakaantuen vuosille 2023-2026
2024		6 100	14 700	Vuodelta 2023 jatkuvat investoinnit (mm. teho ja yhteispäivystys)
2026 (arvio)		1 500	13 200	Vuodelta 2023 jatkuva synnytysosaston saneeraus
2027 (arvio)		1 500	11 700	Sotekeskus jatkotyöt: vanhan tk:n purku ja pysäköintialue
2028 (arvio)		650	11 050	Sotekeskus jatkotyöt: pysäköintialueen loppuun rakentaminen

Taulukko 18: Vuoden 2023 lainanottovaltuuden 69,8 M€ käyttö